

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa byggnadsarbeten m. m. för länsstyrelserna; given Stockholms slott den 8 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, social- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bil. 5, punkten 120) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Byggnadsarbeten för länsstyrelserna för budgetåret 1946/47 beräkna ett investeringsanslag av 10 000 000 kronor. Jag anhåller nu att ånyo få anmäla denna fråga.

I skrivelse den 13 juli 1944 meddelade byggnadsstyrelsen, att den betydande utvidgning av länsstyrelsernas arbetsområden och därav föranledd personalökning, som ägt rum under de senaste åren, för samtliga länsstyrelser och dem närstående institutioner hade föranlett behov av ytterligare lokalutrymmen. För vissa länsstyrelser hade åtgärder att bereda ökade lokaler redan beslutats eller förslag härtill framlagts, för vissa andra pågingo

utredningar i dessa frågor. Skrivelsen utmynnade i en hemställan om medel till utredningar rörande lämpligaste sättet att tillgodose de lokalbehov, som uppträtt vid de återstående länsstyrelserna. Med anledning härav bemyndigade Kungl. Maj:t den 11 augusti 1944 byggnadsstyrelsen att för verkställande av utredning rörande anskaffande av ökade lokaler åt nämnda länsstyrelser taga i anspråk visst belopp från anslaget till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.

Sedan byggnadsstyrelsen avlät berörda skrivelse hava samtliga länsstyrelser fått sig tilldelade nya arbetsuppgifter, varigenom ytterligare behov av utrymmen uppstått. Vidare hava vägförvaltningarna svällt ut till en omfattning, som icke var beräknad vid tidpunkten för styrelsens framställning. Även för länsarkitektkontoren har en ökad arbetsbelastning medfört behov av större och ändamålsenligare lokaler. Denna utveckling har haft till följd, att frågan om ökade utrymmen för länsstyrelserna och dem närstående institutioner blivit synnerligen aktuell. För närvarande torde icke någon av länsstyrelserna förfoga över tillräckliga och ändamålsenliga lokaler, och på ett flertal platser har detta förhållande medfört betydande olägenheter för själva arbetet, bortsett från att personalen icke kunnat beredas rimliga lokalförhållanden i tjänsten.

I detta läge hava ytterligare krav på lokaler för länsstyrelsernas räkning framkommit genom omläggningen av folkbokföringen och uppbördsförfarandet. Vidare skola i anslutning till de nya uppbördsavdelningarna lokaler beredas vissa av häradsskrivarna, varjämte utrymmen krävas för den förstatligade lantbruksingenjörsinstitutionen och för arbetsförmedlingarna i länen. Dessutom torde den pågående utredningen rörande lantmäteriväsendets omorganisation kunna förväntas medföra anspråk på tjänstelokaler åt de nuvarande distriktslantmätarna.

Med hänsyn till föreliggande lokalbehov uppdrog Kungl. Maj:t redan i samband med avlåtandet av propositionen 1945:312 angående anslag till anordnande av provisoriska lokaler för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar åt byggnadsstyrelsen att verkställa utredning rörande de om- och tillbyggnader av landsstatshuset eller de nybyggnader för länsstyrelserna och dem närstående institutioner, som kunde bli erforderliga för att tillgodose det framtida lokalbehovet efter genomförande av den i propositionen 1945:282 föreslagna omorganisationen av folkbokföringen, samt med beaktande av de organisationsförslag i övrigt, till vilka hänsyn lämpligen kunde tagas i detta sammanhang.

Med skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* framlagt resultaten av det inom styrelsen bedrivna utredningsarbetet samt därav föranledda förslag. Styrelsen har härvid anmärkt, att vid de förslag till ny- och tillbyggnader för länsstyrelsernas räkning, som för närvarande utarbetades, där så låte sig göra erforderliga utrymmen beräknades även för de statliga institutioner, för vilka för närvarande lokaler förhrydes, för att dessa så vitt möjligt måtte kunna beredas plats inom kronans fastigheter.

Den nya fögderiindelningen i riket hade dock fastställts först den 18 januari 1946 och exakta uppgifter rörande det lokalbehov, som uppstått för

härads-skrivarkontoren, hade sålunda icke förelegat förrän i utredningens slutskede. På grund härav hade det i föreliggande förslag endast vid ett fåtal länsstyrelser varit möjligt att taga hänsyn till detta lokalbehov genom att lämpligt reservutrymme kunnat användas för ändamålet. Styrelsen avsåg dock att vid det slutliga utformandet av ritningarna i görligaste mån bereda utrymme för härads-skrivarkontoren.

Byggnadsstyrelsen erinrar slutligen om, att det vid vissa länsstyrelser alltjämt kunde tänkas nödvändigt att förvärva ytterligare tomtmark för att tillfredsställa framdeles uppkommande lokalbehov. Styrelsen komme att allt framgent ägna denna fråga nödig uppmärksamhet.

Jag övergår nu till att behandla de olika länsstyrelsernas lokalfrågor var för sig och kommer därvid att upptaga jämväl några av byggnadsstyrelsen tidigare gjorda, länsstyrelsernas lokalbehov berörande framställningar, vilka hittills icke blivit anmälda för Kungl. Maj:t.

1. Länsstyrelsen i Stockholms län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att länsstyrelsens i Stockholms län nuvarande lokaler vore otillräckliga samt även i andra avseenden otillfredsställande och att någon till- eller påbyggnad av länsstyrelsens hus, det så kallade Preisiska huset, Drottninggatan 36, icke vore möjlig att verkställa. Byggnadsstyrelsen ansåge dock, att nybyggnad på annan plats ej borde ifrågasättas, då lokalernas belägenhet vore synnerligen lämplig och då inom den till Preisiska huset angränsande, staten tillhöriga fastigheten Skansen nr 17, Beridarebangatan 17, funnes utrymme för att tillgodose länsstyrelsens lokalbehov även på längre sikt. Detta utrymme kunde dock icke för närvarande till någon större del tagas i anspråk, enär byggnaden i huvudsak disponerades av överståthållarämbetet och av privata hyresgäster, för vilka kontrakten vid nu gällande hyreslagstiftning icke kunde uppsägas. Vissa av de uthyrda lokalerna hade emellertid redan nu kunnat tagas i anspråk för länsstyrelsens räkning genom att hyresgästerna erbjudits och godtagit motsvarande utrymmen inom den tidigare av norska staten disponerade fastigheten Vasagatan 36, varest byggnadsstyrelsen bemyndigats vidtaga förhyrningar för kronans räkning i avvaktan på att förhandlingarna om förvärv av fastigheten skulle leda till resultat. Härigenom skulle länsstyrelsen kunna beredas viss lättnad i sina lokalsvårigheter. I samband med frågan om överståthållarämbetets slutliga förläggning, varom utredning för närvarande påginge inom byggnadsstyrelsen, avsåg styrelsen även att utreda, huru fastigheten Skansen nr 17 lämpligen borde utnyttjas för länsstyrelsen och denna närstående institutioner samt vilka ombyggnadsarbeten, som därvid påfordrades inom Preisiska huset. Tills vidare måste emellertid provisoriska åtgärder tillgripas beträffande länsstyrelsen för att i görlig mån tillgodose föreliggande lokalbehov.

En lösning av lokalfrågorna för länsstyrelsen i Stockholms län sammanhänger bland annat med spörsmålet om överståthållarämbetets förläggning, varom utredning för närvarande pågår. Med hänsyn härtill har byggnads-

*Departements-
chefen.*

styrelsen icke kunnat framlägga något slutligt ombyggnadsförslag beträffande länsstyrelsens nuvarande fastighet och en därintill gränsande, kronan likaledes tillhörig fastighet, vilken disponeras såväl av överståthållarämbetet och länsstyrelsen som av privata hyresgäster men är avsedd att huvudsakligen upplåtas åt länsstyrelsen. Länsstyrelsens lokalbehov torde därför tills vidare i görlig mån få tillgodoses genom provisoriska åtgärder. Hithörande frågor torde framdeles få anmälas för Kungl. Maj:t.

2. Länsstyrelsen i Uppsala län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1946: 2 framställda förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 23) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 till Inredningsarbeten för länsstyrelsen i Uppsala län ett investeringsanslag av 250 000 kronor. Anslaget avses för inredning av de odisponerade utrymmena inom våningen 3 trappor upp i Uppsala slott.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att sålunda beslutade åtgärder icke kunde tillgodose hela det för länsstyrelsen och denna närstående statsinstitutioner föreliggande lokalbehovet. Byggnadsstyrelsen erinrar vidare, hurusom styrelsen i skrivelse den 22 februari 1945 framhållit, bland annat, att utredning angående anskaffandet av ytterligare lokaler för länsstyrelsen fortginge, därvid övervägdes att uppföra antingen en flygel invid slottets norra torn eller en fristående nybyggnad i slottets närhet väster om Stockholmsvägen. Därmed hade byggnadsstyrelsen avsett att bereda utrymmen åt länsstyrelsens folkbokförings- och uppbördsavdelningar, landsfogden, lantbruksingenjören, vägförvaltningen, egnahemsnämnden och länsarkitektkontoret.

Sedan denna tidpunkt hade emellertid, anför byggnadsstyrelsen, nya omständigheter tillkommit, som enligt styrelsens mening ändrat förutsättningarna för lokalfrågornas lösning. Den 30 november 1945 hade Kungl. Maj:t sålunda godkänt ett avtal om förvärv för postverkets räkning av tomterna nr 3, 12 och 14 i kvarteret Draken i Uppsala — av vilket kvarter den övriga delen redan vore i kronans ägo och disponerades av telegrafverket — samt ställt för förvärvet erforderliga medel till generalpoststyrelsens förfogande. På det sålunda nytillkomna tomtområdet, som vore av betydande omfattning, hade avsetts att uppföra ett nytt posthus, vilket för att ett ändamålsenligt bebyggande av området skulle ernås, måste givas sådan storlek, att betydande utrymmen komme att erhållas utöver vad som erfordrades för postverkets egen räkning. Detta utrymme borde i första hand lämpligen tagas i anspråk för att tillgodose lokalbehovet för de statsinstitutioner, som icke oundgängligen måste förläggas i direkt samband med länsstyrelsen. Efter samråd med länsstyrelsen ville byggnadsstyrelsen därför föreslå, att till det blivande posthuset förlades vägförvaltningen, vars nuvarande förhyrda lokaler vore otillräckliga och otillfredsställande, samt egnahemsnämnden och lantbruksingenjören. Inom Uppsala slott skulle i så fall endast behöva beredas lokaler åt den egentliga länsstyrelsen med dess nytillkomna avdelningar för folkbokföring och uppbörd samt åt landsfogden och länsarkitektkontoret. Enligt vad byggnadsstyrelsen inhämtat komme endast en av länets tre hä-

radsskrivare att vara stationerad i Uppsala, och från länsstyrelsens sida hade icke ansetts oundgängligt att denne placerades inom slottet, varför även härads-skrivarkontoret skulle kunna förläggas till det nya posthuset. Hemställan om erforderligt anslag till posthusets uppförande torde, enligt vad byggnadsstyrelsen erfarit, komma att av generalpoststyrelsen ingivas till Kungl. Maj:ts innevarande år.

Beträffande möjligheterna att inom Uppsala slott för länsstyrelsens räkning disponera ytterligare utrymmen anför byggnadsstyrelsen i huvudsak följande.

Att för länsstyrelsens behov få disponera de utrymmen i södra tornet, som för närvarande utnyttjas av fängvårdsstyrelsen såsom bostäder för viss vaktpersonal vid fängelset, har visat sig icke möta hinder från fängvårdsstyrelsens sida. Utom dessa bostäder, länsstyrelsens ämbetslokaler och landshövdingebostället finnas för närvarande inom slottet den så kallade rikssalen med biutrymmen, lantmäterikontoret och landsarkivet. Vidare upptages översta delen av södra tornet av en staden tillhörig vattencistern, som uppställt här med stöd av Kungl. Maj:ts medgivande den 24 april 1903 och som skall få kvarstå till dess lokalerna erfordras för annat ändamål. Något beskrivande av rikssalens utrymmen torde icke kunna sättas i fråga. Man borde snarare överväga, om icke vissa av de till rikssalen hörande bilokalerna i samband med här ifrågasatta byggnadsarbeten borde omgrupperas och något utökas. Lantmäterikontorets lokalfråga synes för närvarande icke kräva några åtgärder, och därest länsarkitektkontoret inrymmes i slottet, innebär det en viss fördel ur arbetssynpunkt att lantmäterikontoret kvarbliver. En utflyttning av landsarkivet kan givetvis övervägas och vore i och för sig behöfelig men skulle innebära, att en för ändamålet särskilt avsedd nybyggnad måste uppföras. Vidare äro de lokaler landsarkivet för närvarande disponerar av sådan art, att de icke äro särskilt ägnade att omändras till vanliga tjänsterum. Med anledning härav anser sig byggnadsstyrelsen icke för närvarande böra framlägga förslag om landsarkivets utflyttande från slottet. Fråga härom torde emellertid kunna uppstå inom en icke alltför avlägsen framtid, då landsarkivets utrymmen äro mycket hårt utnyttjade.

De utredningar, som länsarkitektkontoret på byggnadsstyrelsens anmodan verkställt i samråd med länsstyrelsen, hade, uttalar byggnadsstyrelsen, givit vid handen, att de nu aktuella lokalbehoven skulle kunna tillgodoses genom att även södra tornet toges i anspråk för länsstyrelsens räkning. Tornets tre nedre våningar skulle inredas för folkbokförings- och uppbördsavdelningarna, och sedan fängvårdsstyrelsen utrymt sina lokaler, skulle våningarna 3 och 4 trappor upp iordningställas för länsarkitektkontoret. Härutöver erfordrades vissa åtgärder för att öka brandsäkerheten, särskilt med hänsyn till lantmäterikontorets arkiv. Med denna lösning skulle i framtiden ytterligare utvidgningar av länsstyrelsens lokaler inom slottet kunna genomföras i mån av behov, eventuellt i samband med utflyttande av lantmäterikontoret, landsarkivet och länsarkitektkontoret.

I samband med dessa arbeten borde enligt byggnadsstyrelsen en nödvändig omputsning av slottets fasader jämte utbyte av fönstersnickerier verkställas. Kostnaderna härför beräknades till 150 000 kronor.

Kostnaderna för de för närvarande erforderliga åtgärderna i tornet hade styrelsen uppskattat till 150 000 kronor, i vilket belopp de förutnämnda brand-

säkerhetsåtgärderna inbegripits. Byggnadsstyrelsen hemställer, att nämnda två belopp om vardera 150 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

De lokalutrymmen, som länsstyrelsen i Uppsala län och denna närstående institutioner förfoga över, ha på grund av de alltfört ökande arbetsuppgifterna sedan länge varit otillräckliga. Byggnadsstyrelsen har redan tidigare övervägt en lösning av lokalfrågan genom uppförande av en flygel till slottet eller en nybyggnad i slottets närhet.

Sedan 1945 års höstriksdag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisat medel till inköp för postverkets räkning av tomter inom kvarteret Draken i Uppsala, har en ny lösning av frågan yppat sig genom att vissa utrymmen i ett blivande posthus i staden skulle kunna ställas till disposition även för andra statsorgan. Byggnadsstyrelsen har nu, efter samråd med länsstyrelsen, föreslagit, att vägförvaltningens, egnahemsnämndens, lantbruksingenjörrens och den i Uppsala stationerade häradsskrivarens lokaler skulle förläggas till det nya posthuset. Den egentliga länsstyrelsen jämte folkbokförings- och uppborndsavdelningarna samt landsfogden och länsarkitektkontoret skulle i så fall inrymmas i slottet. Tills vidare skulle emellertid, enligt byggnadsstyrelsens förslag, endast slottets södra torn inredas för folkbokförings- och uppborndsavdelningarna samt, sedan fångvårdsstyrelsen utrymt sina lokaler i tornet, jämväl för länsarkitektkontoret.

Jag finner mig böra i princip biträda byggnadsstyrelsens förslag om förläggande av vissa institutioner till en blivande nybyggnad för postverket. Frågan om anvisande av medel till posthusbyggnaden torde framdeles, sedan förslag i ämnet avgivits av generalpoststyrelsen, få anmälas för Kungl. Maj:t. I samband härmed torde de olika institutionernas lokalfrågor få upptagas till närmare prövning.

Vad angår förslaget om inredning av slottets södra torn samt vidtagande av vissa brandskyddsåtgärder finner jag detta ändamålsenligt. Den härför erforderliga kapitalinvesteringen, 150 000 kronor, torde böra omedelbart avskrivras. Då investeringen delvis föranledes av behovet av lokaler för länsstyrelsens folkbokföringsavdelning torde, därest riksdagen icke finner anledning till erinran häremot, det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget till Anordnande av provisoriska lokaler för länsstyrelsernas folkbokföringsavdelningar, vara tillräcklig behållning föreligger, få tagas i anspråk för ändamålet. Vid bifall till mitt förslag skulle alltså något särskilt anslag icke behöva anvisas för nästa budgetår.

Byggnadsstyrelsen har slutligen hemställt om anvisande av 150 000 kronor till omputsning av fasaderna på Uppsala slott. En dylik omputsning torde få anses vara av behovet påkallad. Med hänsyn till att inredningsarbeten under den närmaste tiden komma att bedrivas såväl i våningen 3 trappor upp i norra delen av slottet som i södra tornet anser jag lämpligt, att medel nu anvisas för ändamålet i form av ett investeringsanslag, vilket omedelbart bör avskrivras. Avskrivningsfrågan torde i annat sammanhang få anmälas av chefen för finansdepartementet. Jag tillstyrker, att anslag till omputsningen åskas för nästa budgetår.

3. Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Till Nybyggnad för lantmäterikontoret i Nyköping anvisade 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag (B) av 270 000 kronor (prop. 1941: 2, bil. 17, punkten 30). Med bifall till propositionen 1943: 259 medgav riksdagen, att erforderligt belopp av anslaget finge disponeras för en ökning av byggnadsprogrammet, avseende att inom nybyggnaden för lantmäterikontoret bereda lokaler även åt vägförvaltningen i Södermanlands län.

Jämlikt Kungl. Maj:ts i 1942 års statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 4, punkten 48) framlagda förslag anvisade riksdagen till Tillbyggnad till länsresidenset i Nyköping för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

Med sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* underställt Kungl. Maj:ts prövning ett med förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande ingånget avtal mellan byggnadsstyrelsen å Kungl. Maj:ts och kronans vägnar samt Nyköpings stad om byte av vissa markområden i staden. Avtalet torde i avtryck få fogas såsom bilaga till dagens statsrådsprotokoll (*Bilaga 1*).

I skrivelsen erinrar byggnadsstyrelsen inledningsvis, att en mindre tillbyggnad av residensets norra flygel utförts år 1942 och att på den nuvarande länsresidenstomten år 1944 uppförts en fristående nybyggnad med lokaler för lantmäterikontoret och vägförvaltningen. Därigenom hade tomten blivit så starkt utnyttjad, att någon tillbyggnad av den omfattning, som förhållandena numera krävde, icke lämpligen kunde ske å densamma.

Då för ändamålet lämpligt belägen mark icke funnes i kronans ägo, hade styrelsen sett sig nödsakad att undersöka, om annat lämpligt tomtområde kunde förvärfvas. Vid de förberedande undersökningar som gjorts rörande möjligheten för sådant markförvärv hade staden under hand erbjudit ett större sammanhängande område i kvarteret Borgaren invid residensets västra gräns, skild från residenset genom den jämförelsevis smala Bergsgatan. Staden hade emellertid därvid uttalat önskemålet, att i samband med en eventuell överlåtelse till kronan av nämnda markområde vissa olösta frågor mellan kronan och staden i avseende å den kronan tillhöriga, under riksmarskalksämbetets vård och inseende stående så kallade Gripsholmstjappan slutgiltigt måtte avgöras. Huvuddelen av sistnämnda markområde hade år 1939 försålts till hyresgästernas sparkasse- och byggnadsförening för uppförande av bostadshus. Köparen hade därvid befriats från skyldighet att utgiva gatumarkensättning och gatukostnadsbidrag, vilken skyldighet alltså fortfarande ålåg kronan. I kronans ägo kvarstode efter försäljningen vissa gatumarksområden jämte en tomtedel, nr 1 i 99 kvarteret Ståthållaren. Staden önskade nu förvärva denna tomtedel jämte omförmälda gatumarksområden samt ulfå gatumarkensättning och gatukostnadsbidrag efter vanliga grunder.

Efter samråd med riksmarskalksämbetet hade byggnadsstyrelsen upptagit förhandlingar med staden rörande såväl förvärv av området i kvarteret

Borgaren som överlåtelse till staden av nämnda tomt- och markområden i Gripsholmstjappan jämte utgivande av gatemarksersättning och gatukostnadsbidrag till staden. Förhandlingarna hade resulterat i ett avtal, enligt vilket staden till kronan i nu befintligt skick överläte tomten nr 4 i 26 kvarteret Borgaren å Väster samt av allmänna platserna litt. v, n och go de delar, vilka tillsammans med nämnda tomt bildade ett område, som å en vid avtalet fogad karta begränsats med grön linje, jämte å nämnda områden varande byggnader. Vidare skulle för vinnande av bättre form åt residenstomten företagas en sådan reglering inom 28 kvarteret Residenset, att till kronan överlätes den del av tomten nr 4 i samma kvarter, som å nyssnämnda karta omramats med röd färg. Kronan skulle å sin sida till staden överläta kronan tillhörig, under riksmarskalksämhetets vård och inseende stående mark tillhörande den så kallade Gripsholmstjappan, nämligen stadsågan nr 250 jämte tomten nr 1 i 99 kvarteret Ståthållaren å Öster, samt till staden såsom mellangift erlägga ett belopp av 178 000 kronor.

Priset för de områden, som enligt avtalet skulle tillfalla kronan, motsvarade, uttalar styrelsen, 36 kronor per m² och måste anses såsom skäligt med hänsyn till det fördelaktiga läge, som detta tomtområde hade för en tillbyggnad till residenset. Kronan skulle genom detta förvärv tillförsäkra sig möjligheten att på ett fördelaktigt sätt få sitt markbehov tillgodosett för överskådlig tid framåt.

Byggnadsstyrelsen meddelar härefter, att länsarkitektkontoret på uppdrag av styrelsen uppgjort förslag till bebyggelse av det område kronan enligt avtalet skulle förvärva. Enligt förslaget skulle å området kunna uppföras 5 byggnadskroppar i 2 och delvis 3 våningar med en sammanlagd tjänsterumsyta av cirka 2 700 m². För tillgodoseende av nu föreliggande behov erfordrades, att antingen de å ritningen med A, B och E eller de med A, C, D och E betecknade byggnaderna utfördes. Det senare alternativet vore ur flera synpunkter att föredraga, särskilt med hänsyn till den nära belägenheten till residenset och önskvärdheten av att bebyggelsen omkring torget snarast möjligt bleve ordnad. Den för genomförande av detta alternativ erforderliga marken vore emellertid för närvarande upptagen av hyresfastigheter, och med nuvarande hyreslagstiftning syntes det ovisst, när dessa fastigheter kunde bliva disponibla för rivning. Under sådana förhållanden ville byggnadsstyrelsen föreslå, att i en första byggnadsetapp byggnaderna A, B och E uppfördes. Skulle emellertid rivning av hyresfastigheterna visa sig möjlig, syntes de tre närmast residenset belägna byggnaderna i första hand böra uppföras.

Någon kostnadsskillnad mellan de båda alternativen föreläge enligt styrelsen icke.

Den nu planerade byggnadsetappen vore, yttrar styrelsen slutligen, avsedd att bereda lokaler för folkbokföringen, uppbördsavdelningen, vägförvaltningen samt vissa delar av postens uppbördsavdelning. Vidare skulle lokaler kunna beredas åt arbetsförmedlingen samt utrymme erhållas för vissa andra, smärre statliga institutioner. De genom vägförvaltningens utflyttande ledigblivna lokalerna skulle utnyttjas för lantbruksingenjören och egnahems-

nämnden. Kostnaden för de föreslagna byggnadsarbetena hade styrelsen beräknat till 1 200 000 kronor, av vilket belopp 600 000 kronor erfordrades för nästa budgetår.

Byggnadsstyrelsen hemställer, dels att avtalet om markbyte mellan styrelsen och Nyköpings stad måtte godkännas, dels ock att medel måtte anvisas med 178 000 kronor för gäldande av mellangift vid markbytet samt med 600 000 kronor för påbörjande av de föreslagna byggnadsarbetena.

Länsstyrelsen i Södermanlands län synes, om än med vissa svårigheter, *Departements-
chefen.* kunna under den allra närmaste tiden inrymmas inom nuvarande lokaler. För att tillgodose länsstyrelsens ökade lokalbehov böra emellertid ytterligare utrymmen ställas till förfogande.

Den nuvarande länsresidenstomten i Nyköping är så starkt utnyttjad att nu erforderliga utvidgningar icke kunna i tillräcklig omfattning åstadkommas å densamma. Byggnadsstyrelsen har därför föreslagit förvärv från Nyköpings stad av vissa i närheten av residenstomten belägna markområden för uppförande därå av byggnader för länsstyrelsens räkning. Sedan viss kronan tillhörig mark lämnats i byte samt en äldre fråga om gatumarksersättning och gatukostnadsersättning reglerats, skulle för kronan återstå att gälda en mellangift av 178 000 kronor. Med hänsyn till den till förvärv föreslagna markens fördelaktiga läge torde uppgörelsen få anses godtagbar, särskilt som genom förvärvet statens behov av byggnadsmark i Nyköping skulle bli tillgodosett för avsevärd tid framåt. Kungl. Maj:t torde böra av riksdagen utverka bemyndigande att godkänna det med staden träffade markavtalet.

Enligt av byggnadsstyrelsen framlagt förslag till planläggning av bebyggelsen å den förvärvade marken äro två alternativ tänkbara. Då dessa böra bli föremål för ytterligare övervägande, anser jag mig icke nu kunna taga slutgiltig ställning till frågan. Kostnaderna för förverkligande av vardera alternativet ha beräknats till 1 200 000 kronor, varav 600 000 kronor erfordras för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna plandisposition och blivande ritningsförslag.

Jag tillstyrker, att till nybyggnad för länsstyrelsen i Södermanlands län m. m. för nästa budgetår äskas ett investeringsanslag av (178 000 + 600 000) 778 000 kronor.

4. Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1941:2 (bil. 17, punkten 34) framlagda förslag anvisade riksdagen till Nybyggnad för länsstyrelsen i Östergötlands län å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag (B) av 400 000 kronor.

Sedan riksdagen därefter på Kungl. Maj:ts förslag i propositionen 1941:332 medgivit, att anslaget finge tagas i anspråk för avsett ändamål, uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av högst 275 000 kronor låta utföra en annexbyggnad enligt ett begränsat förslag. Medan bygget pågick, beslöts emellertid (se propositionen 1943:259) att även länets vägförvaltning skulle inrymmas i byggnaden och att länsstyrelsens lokaler alltså tills vidare skulle i motsvarande mån minskas.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 erinrar *byggnadsstyrelsen* inledningsvis, hurusom nämnda nybyggnad, vilken låge vid borggården mitt emot Linköpings slott vari länsstyrelsens ämbetslokaler vore belägna, fullbordats år 1944. Nybyggnaden inrymde vägförvaltningen och länsarkitektkontoret samt länsstyrelsens bilavdelning och avdelning för omsättningsskatt. Provisoriskt hade vissa delar av länsstyrelsen inrymts i den så kallade gamla slottsflygeln. Denna, vars utrymmen ur alla synpunkter vore underhålliga, låge delvis på gatumark och måste rivas vid ett framtida genomförande av ny stadsplan för området. Åt folkbokföringsavdelningen hade måst beredas provisoriska lokaler i det gamla seminariet, vilket vore beläget på avsevärt avstånd från slottet.

Redan före inrättandet av folkbokföringsavdelningen vore, fortsätter byggnadsstyrelsen, länsstyrelsens utrymme otillräckligt, varför byggnadsstyrelsen övervägt lämpligaste sättet att bereda utökning av detsamma. Under de förhållanden som numera inträtt vore en sådan ofrånkomlig. De lokaler inom slottet, som länsstyrelsen disponerade, vore i och för sig goda, varför byggnadsstyrelsen noga undersökt, om möjlighet kunde anses föreligga att anskaffa behövt utrymme genom tillbyggnad av slottet. Det hade härvid visat sig, att en tillbyggnad icke vore möjlig utan ett ytterst olämpligt ingripande i en estetiskt och kulturhistoriskt synnerligen känslig miljö med högt traditionsvärde samt att ett ur praktiska synpunkter fullgott resultat i allt fall icke kunde erhållas. Under sådana förhållanden hade byggnadsstyrelsen efter samråd med länsstyrelsen kommit till den bestämda uppfattningen, att den enda utväg, som stode till buds, vore att för den ena av länsstyrelsens båda avdelningar uppföra en särskild nybyggnad i slottets närhet. Då de nu framkomna ytterligare utrymmesbehoven i första hand hänförde sig till landskontoret, syntes det vara denna avdelning, som borde beredas nya lokaler utanför slottet. Vid landskontorets avflyttning skulle i slottet frigöras utrymmen, i vilka landskansliet kunde beredas utökade lokaler, varjämte ett reservutrymme erhöles, som tills vidare kunde utnyttjas för vissa smärre statliga institutioner.

Beträffande platsen för en nybyggnad hade byggnadsstyrelsen undersökt möjligheten att förvärva den tomt, där den nuvarande domprostgården vore belägen, men vederbörande lokala myndigheter hade förklarat sig icke kunna avstå från denna. Den vidare utredningen hade givit till resultat, att under sådana förhållanden nybyggnaden borde förläggas till den nuvarande fängelsetomten, vilken enligt vad byggnadsstyrelsen erfarit bleve disponibel, då fängelset den 1 juli 1946 skulle nedläggas. Länsstyrelsen hade för sin del funnit en sådan lösning av frågan lämplig. Av länsarkitektkontoret hade upprättats ritningsförslag, som innebure, att å fängelsetomten skulle uppföras en ämbetsbyggnad, avsedd att inrymma lokaler för landskontoret.

Kostnaderna för förslaget, inklusive rivning av fängelsebyggnaden, hade av byggnadsstyrelsen beräknats till 825 000 kronor, varav ett belopp av 500 000 kronor vore erforderligt för nästa budgetår.

Om anvisande av detta belopp hemställer byggnadsstyrelsen.

I likhet med byggnadsstyrelsen finner jag i detta fall lämpligast att en ny-^{Departements-}byggnad för länsstyrelsens i Östergötlands län räkning uppföres. Byggnaden synes kunna förläggas till den nuvarande fängelsetomten i staden. Mot byggnadsstyrelsens ritningsförslag och beräkning av byggnadskostnaden har jag ej funnit skäl till erinran. Jag tillstyrker därför, att för nästa budgetår ett belopp av 500 000 kronor äskas av riksdagen till påbörjande av byggnadsarbetet.

5. Länsstyrelsen i Jönköpings län.

I propositionen 1946: 2 (bil. 15, punkten 8) föreslog Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte till Nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett investeringsanslag av 600 000 kronor. Nybyggnaden skulle innehålla lokaler för landskontoret och var avsedd att uppföras å den nuvarande fängelsetomten i Jönköping. Förslaget är alltså beroende av riksdagens prövning.

Med skrivelse den 6 februari 1946 har länsstyrelsen till Kungl. Maj:t överlämnat en samma dag dagtecknad, av länsstyrelsen tillstyrkt framställning från drätselkammaren i Jönköping, vari drätselkammaren hänskjutit frågan om förläggningsplats för den planerade nybyggnaden till Kungl. Maj:ts förnyade prövning under hemställan att Kungl. Maj:t ville godkänna i framställningen angivna riktlinjer för ifrågasatt markbyte mellan staden och kronan.

Drätselkammaren meddelar i framställningen, att länsstyrelsen gjort vissa erinringar mot förslaget om förläggning av nybyggnaden till fängelsetomten (tomten nr 3 om 8 325,5 kvadratmeter inom kvarteret Göta) samt föreslagit, att nybyggnaden förlades till ett staden tillhörigt markområde om 4 688 kvadratmeter inom kvarteret Gullvivan. Fängelsetomten vore belägen ca 200 meter från länsresidenset, medan kvarteret Gullvivan låge endast ca 80 meter därifrån. Vid underhandlingar mellan länsstyrelsen och staden hade framlagts förslag, att staden skulle till kronan med full äganderätt överlåta nämnda markområde mot det att kronan till staden i utbyte överlämnade dels fängelsetomten och dels, därest vid värdering fängelsetomten befundes i värde understiga markområdet inom kvarteret Gullvivan, så stor del av kronoegendomen Mellan- och Österängen, som vid värderingen befundes motsvara skillnaden i värde mellan området inom kvarteret Gullvivan och fängelsetomten. För värdering av de i det ifrågasatta bytet ingående markområdena skulle vardera parten utse en sakkunnig värderingsman.

Byggnadsstyrelsen har den 11 februari 1946 avgivit utlåtande över framställningen och därvid meddelat, att styrelsen tidigare under utredningarna undersökt, om icke tomten i kvarteret Gullvivan kunde disponeras för nybyggnad åt länsstyrelsen. Då det emellertid uppgivits, att tomten skulle användas för ett stadens ändamål, hade byggnadsstyrelsen funnit sig böra framlägga förslag om nybyggnadens placering å fängelsetomten, vilken förläggning även erbjöde en godtagbar lösning. Styrelsen ansåge emellertid

alltjämt, att tomten i kvarteret Gullvivan ur olika synpunkter borde givas företräde. Styrelsen ville därför tillstyrka framställningen och vore beredd att, om Kungl. Maj:t så funne för gott, utse sakkunnig värderingsman.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 uttalar *byggnadsstyrelsen* — under erinran om sitt tillstyrkande av nyssnämnda framställning — att sedan den föreslagna byggnaden färdigställts och vägförvaltningen erhållit lokaler i samband med pågående ombyggnad av telegrafverkets fastighet, lokalfrågorna för länsstyrelsen och denna närstående institutioner torde hava blivit lösta för avsevärd tid framåt.

Departements-
chefen.

Vid framläggande av propositionen 1946: 2 förordade jag, att för tillgodo-seende av länsstyrelsens i Jönköpings län lokalbehov en till 600 000 kronor kostnadsberäknad nybyggnad uppfördes å kronohäktets nuvarande tomt inom kvarteret Göta i staden samt att anslag för ändamålet anvisades å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Därefter har emellertid möjlighet yppats att genom markbyte med Jönköpings stad bereda plats för den föreslagna nybyggnaden i kvarteret Gullvivan i stället för på fängelsetomten. Av detta kvarter, vilket är beläget omedelbart intill länsresidenset, är en del redan i kronans ägo, bland annat de tomter på vilka riksbankshuset samt lantmäteri- och länsarkitektkontorens byggnad äro uppförda. Vissa fördelar skulle otvivelaktigt stå att vinna genom en sådan ändring av nybyggnadens förläggning. Jag vill därför tillstyrka, att därest markbyte kommer till stånd, nybyggnaden förläggas till kvarteret Gullvivan.

Vid preliminära underhandlingar mellan länsstyrelsen och representanter för staden har föreslagits, att fängelsetomten skulle gå i byte mot området inom kvarteret Gullvivan, varjämte staden skulle, därest vid värdering tomtens värde befundes understiga området, erhålla så stor del av kronoegendomen Mellan- och Österängen, som svarade mot skillnaden i värde.

Jag är för egen del beredd tillstyrka, att kronan förvärvar ifrågavarande område inom kvarteret Gullvivan mot vederlag i kronan tillhörig mark. I första hand torde därvid fängelsetomten, vilken lär kunna användas för stadens behov, helt eller delvis böra gå i byte. Därvid bör emellertid uppmärksammas, att fångvården behöver disponera den nuvarande fängelsebyggnaden till dess ersättningsutrymme anskaffats, bland annat genom uppförande av en ny fångvårdsanstalt i Jönköpingstrakten. Det är med hänsyn härtill angeläget, att stadens disponerande av fängelsetomten icke blir till men för fångvården. Därest fängelsetomtens värde skulle befinnas understiga värdet av stadens markområde i kvarteret Gullvivan, torde jämväl en del av kronoegendomen Mellan- och Österängen få tagas i anspråk för genomförandet av markbytet.

Enligt vad jag erfarit har byggnadsstyrelsen redan upptagit förhandlingar med Jönköpings stad i syfte att med staden sluta på Kungl. Maj:ts godkännande beroende avtal om markbytet. Samråd kommer därvid att äga rum med fångvårdsstyrelsen. Kungl. Maj:t torde, med hänsyn till frågans bråds-kande natur, nu böra inhämta riksdagens bemyndigande att, efter prövning

av de villkor, varom överenskommelse kan träffas mellan byggnadsstyrelsen och staden, godkänna ett sådant markbytesavtal. För den händelse en för kronan godtagbar uppgörelse bedömes icke kunna komma till stånd, torde, efter beslut av Kungl. Maj:t, nybyggnaden få förläggas till fängelsetomten i enlighet med vad som ursprungligen förutsattes. Byggnadskostnaderna torde, enligt vad jag inhämtat, i båda fallen komma att bli desamma.

6. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1943: 104 därom framlagda förslag anvisade riksdagen till Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Växjö för budgetåret 1943/44 ett investeringsanslag av 220 000 kronor. Under samma rubrik anvisade 1944 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för nämnda budgetår ett investeringsanslag av 230 000 kronor (propositionen 1944: 275, bil. 10, punkten 2).

Genom särskilda beslut den 7 maj 1943 och 22 juni 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att för en kostnad av sammanlagt högst 450 000 kronor låta verkställa om- och tillbyggnaden av länsresidenset i Växjö. Detta byggnadsarbete har numera fullbordats.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att för länsarkitektkontoret och vägförvaltningen avsedda lokaler inom den närmaste tiden skulle bli iordningställda inom postverkets nybyggnad i det i residensets omedelbara närhet belägna kvarteret Gunnar Gröpe. Därigenom hade de mest aktuella lokalbehoven för länsstyrelsen och denna närstående institutioner blivit tillgodosedda. Alltjämt kvarstode dock vissa på senare tid uppkomna lokalbehov, som lämpligen borde fyllas genom breddning och påbyggnad med en våning av länsresidensets västra flygel, varigenom omkring 20 tjänsterum skulle erhållas. Förslag till sådan utbyggnad hade uppgjorts av länsarkitektkontoret och åskådliggjordes å uppgjorda ritningar. Enligt detta förslag skulle i länsresidenset beredas plats åt länsstyrelsens uppbörds- och folkbokföringsavdelningar, varjämte vissa smärre reservutrymmen skulle erhållas.

Byggnadsstyrelsen framhåller vidare, att om ytterligare utrymmen skulle komma att erfordras för länsstyrelsens behov, möjlighet torde förefinnas att erhålla lokaler i en framtida tillbyggnad till posthuset. Härför erforderlig tomtmark vore redan i postverkets ägo.

Kostnaderna för förslaget genomförande hade av byggnadsstyrelsen beräknats till 225 000 kronor.

Om anvisande av nämnda belopp gör byggnadsstyrelsen hemställan.

För att tillförsäkra länsstyrelsen i Kronobergs län behövliga utrymmen för länsstyrelsens folkbokförings- och uppbördsavdelningar har byggnadsstyrelsen föreslagit, att länsresidensets i Växjö västra flygel påbygges med en våning och breddas. Då jag intet har att erinra mot vare sig det framlagda förslaget, beräkningen av kostnaderna eller föreliggande ritningar, tillstyrker jag, att det erforderliga beloppet, 225 000 kronor, nu äskas för ändamålet.

*Departements-
chefen.*

7. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1945: 99 framlagda förslag anvisade riksdagen för budgetåret 1945/46 dels till Förvärv av tomterna nr 4, 5, 6 och 7 i kvarteret Landshövdingen i Kalmar ett investeringsanslag av 410 000 kronor dels ock till Tillbyggnad till landsstatshuset i Kalmar ett investeringsanslag av 900 000 kronor.

Genom beslut den 4 maj 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att träffa avtal om förvärv för statens räkning av nämnda tomter för en köpeskilling av högst 410 000 kronor samt att i samråd med länsstyrelsen för en kostnad av högst 900 000 kronor låta utföra tillbyggnaden.

Samtliga tomter ha förvärvats för kronans räkning med tillträde beträffande tomten nr 4 den 1 oktober 1946, medan de övriga redan tillträtts.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 erinrar *byggnadsstyrelsen*, hurusom enligt ritningarna tillbyggnaden skulle omfatta ett omedelbart utnyttjande av tomterna nr 4—6, medan tomten nr 7 först vid en separe tidpunkt skulle tagas i anspråk.

Emellertid hade det visat sig, fortsätter byggnadsstyrelsen, att med den ökning av länsstyrelsens lokalbehov, som uppstått genom utvidgning av olika avdelningar inom länsstyrelsen samt genomförandet av folkbokförings- och uppbojdsreformerna, utrymmet inom den avsedda tillbyggnaden icke komme att förslå, varför byggnadsstyrelsen funne det ofrånkomligt, att även tomten nr 7 omedelbart bebyggdes. Därigenom skulle lokaler för länsstyrelsen i dess helhet erhållas. Enligt länsarkitektkontorets byggnadsförslag skulle den å tomten nr 7 planerade byggnadsdelen i bottenvåningen inrymma affärslokaler samt i våningarna 1 och 2 trappor upp lokaler för vägförvaltningen.

Kostnaderna för nämnda ytterligare tillbyggnad hade byggnadsstyrelsen beräknat till 425 000 kronor.

Om anvisande av detta belopp för nästa budgetår hemställer styrelsen.

*Departements-
chefen.*

Den av statsmakterna år 1945 beslutade tillbyggnaden av länsresidenset i Kalmar beräknas redan nu icke kunna till fullo tillgodose länsstyrelsens behov av lokaler. Det torde därför vara nödvändigt att utvidga tillbyggnaden av residenset till att omfatta även den icke ianspråktagna tomten nr 7 inom kvarteret Landshövdingen i staden. Mot kostnaderna för den ytterligare tillbyggnaden har jag intet att anmärka. Jag tillstyrker därför, att 425 000 kronor nu äskas för detta ändamål. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om tillbyggnadens slutliga utformning.

8. Länsstyrelsen i Gotlands län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att inga tillbyggnader kunde verkställas å residenstomten i Visby. Emellertid finnes i kronans ägo en tomt, som väl lämpade sig för uppförande av en byggnad åt länsstyrelsen närstående institutioner, nämligen den under fångvårdsstyrelsens förvaltning ställda fastigheten nr 5 i kvarteret Södertull vid Söder Torg. Fångvårdsstyrelsen hade förklarat sig icke ha något att erinra mot

att den nu för bostäder åt viss fångvårdspersonal utnyttjade fastigheten överflyttades till byggnadsstyrelsens förvaltning och toges i anspråk för länsstyrelsens räkning. I en promemoria angående dispositionen av vissa fångvårdsanstalter den 22 december 1945 hade fångvårdsstyrelsen meddelat, att den beslutat uppsäga i fastigheten boende hyresgäster. På uppdrag av byggnadsstyrelsen hade länsarkitektkontoret uppgjort förslag till nybyggnad å fastigheten i fråga, avsedd att inrymma lantmäterikontor, vägförvaltning samt länsarkitektkontor. Kostnaden för nybyggnaden hade styrelsen beräknat till 500 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

I överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag förordar jag, att länsstyrelsens i Gotlands län lokalfråga löses genom uppförande av en nybyggnad å tomten nr 5 inom kvarteret Södertull i Visby. Jag förutsätter därvid, att fångvården icke vidare har behov av fastigheten, vars förvaltning torde böra överföras från fångvårdsstyrelsen till byggnadsstyrelsen. Mot styrelsens beräkning av byggnadskostnaden har jag ingen erinran. Jag tillstyrker därför, att 500 000 kronor nu äskas för ändamålet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna ritningar och vidtagna de åtgärder i övrigt, som må anses erforderliga för byggnadens uppförande.

Departements-
chefen.

9. Länsstyrelsen i Blekinge län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 uttalar *byggnadsstyrelsen*, att frågan om anskaffande av utökade och förbättrade lokaler för länsstyrelsen i Karlskrona sedan länge varit föremål för byggnadsstyrelsens uppmärksamhet. Tidigare utredningar hade emellertid givit vid handen, att frågans lösning borde uppskjutas tills fastigheterna nr 11 och 12 i kvarteret Watrang, vilka gränsade till det å tomterna nr 9 och 10 i samma kvarter belägna landsstatshuset och disponerats av marinen, kunde ställas till byggnadsstyrelsens förfogande. Detta hade numera skett. Det nuvarande landsstatshuset vore till sin huvudsakliga del av så dålig beskaffenhet, att dess bibehållande icke kunde komma i fråga, utan det måste jämte de byggnader, som för närvarande funnes på tomterna nr 11 och 12, till större delen rivas samt ersättas med en nybyggnad. Den år 1934 färdigställda delen av landsstatshuset, belägen utmed Stenbergsgränd, inginge i den nu planerade utbyggnaden. För att erinå en ändamålsenlig bebyggelse torde det vara nödvändigt att även förvärva den till statens fastigheter direkt angränsande tomten nr 13 inom samma kvarter. Hur en bebyggelse av de sålunda behövliga tomtområdena lämpligen borde ordnas, framginge av upprättade ritningar. Det samlade området skulle genom en gata delas i två partier, av vilka det östra och större avsåges att bebyggas med fyra längor, omslutande en fyrkantig gård. Den väster om gatan belägna delen tänktes utnyttjad för en särskild byggnad, som utmed gränsen till tomten nr 14 skulle sträcka sig mellan de kvarteret Watt-rang i norr och söder begränsande Stenbergsgränd och Ronnebygatan.

Byggnadsstyrelsen meddelar vidare, att styrelsen genom länsstyrelsen anmodat staden att åvägabringa en stadsplaneändring enligt den föreslagna be-

byggelseplanen, vilken ändring framginge av ritningarna. Detta förslag till ändrad stadsplan hade av stadsfullmäktige antagits den 24 januari 1946. Byggnadsstyrelsen hade även inlett förberedande förhandlingar om förvärv av tomten nr 13 i kvarteret Wattrang.

För att säkerställa genomförandet av den planerade bebyggelsen hade byggnadsstyrelsen för avsikt att sluta ett på Kungl. Maj:ts godkännande beroende avtal om förvärv av nämnda tomt. Anslag för genomförandet av detta tomtförvärv torde framdeles få äskas av styrelsen.

Den nu föreslagna nybyggnaden vore, upplyser byggnadsstyrelsen, avsedd att inrymma lokaler för länsstyrelsens samtliga avdelningar samt vägförvaltningen, lantmäterikontoret, länsarkitektkontoret, cgnahemsnämnden, hushållningssällskapet, lantbruksförbundets byggnadsförening och lantbruksingenjören.

Kostnaden för förverkligandet av nu beskrivna byggnadsprojekt hade styrelsen beräknat till 1 800 000 kronor, varav 600 000 kronor vore behövliga för nästa budgetår.

Om anvisande av detta belopp gör byggnadsstyrelsen nu hemställan.

*Departements-
chefen.*

Sedan tomterna nr 11 och 12 i kvarteret Wattrang i Karlskrona nu ställts till byggnadsstyrelsens förfogande, föreligga goda förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt anordna lokaler för länsstyrelsen i Blekinge län. Med hänsyn till att huvuddelen av det nuvarande landsstatshuset är så gammal och otidsenlig att den icke synes böra bibehållas, vill jag förorda, att nybyggnader uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med byggnadsstyrelsens förslag. Härför erfordras emellertid, att statsverket blir ägare till den landsstatshuset angränsande tomten nr 13 i nämnda kvarter. Sedan pågående förhandlingar om förvärv för statens räkning av nämnda tomt slutförts, torde medel till gäldande av köpeskillingen böra anvisas. Förslag i ämnet torde framdeles få föreläggas riksdagen.

För byggnadsarbetenas bedrivande under nästa budgetår erfordras enligt byggnadsstyrelsens beräkning ett anslag av 600 000 kronor. Jag har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag och tillstyrker förty att anslag äskas med angivet belopp. Jag förutsätter emellertid därvid att anslaget, intill dess tomtfrågan blivit löst, skall få tagas i anspråk endast för ritnings- och andra förberedelsearbeten.

10. Länsstyrelsen i Kristianstads län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1945:146 därom framlagda förslag anvisade riksdagen till Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Kristianstad för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

Genom beslut den 1 juni 1945 bemyndigade Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande med Kristianstads stad träffa avtal om markbyte, varigenom kronan erhöle äganderätten till Ljunggrens plan och Landshövdingens trädgård överlätes till staden, samt uppdrog åt styrelsen att i samråd med vederbörande myndigheter upprätta ritningar

till om- och tillbyggnad av länsresidenset i anslutning till ett av vederbörande departementschef förordat förslag.

Genom beslut den 27 juli 1945 godkände Kungl. Maj:t bytesavtalet.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 meddelar *byggnadsstyrelsen*, att ritningar till byggnaden i fråga uppgjorts av länsarkitektkontoret i Kristianstad. Förslaget innebure, att å Ljunggrens plan uppfördes en i vinkel utformad byggnad, belägen utmed Södra Kaserngatan och Västra Storgatan samt genom en överbyggnad över Västra Vallgatan förbunden med den del av residenset, som för närvarande innehölle lantmäterikontoret. I tillbyggnaden skulle inrymmas lokaler för lantmäterikontoret, vägförvaltningen, länsarkitektkontoret, egnahemsnämnden, lantbruksingenjören, landsfogden och vissa delar av länsstyrelsen.

Sedan de planer uppgjorts, som legat till grund för den kostnadsberäkning byggnadsstyrelsen på sin tid framlagt och på vilken det anvisade anslaget grundats, hade emellertid, fortsätter styrelsen, lokalbehoven i hög grad stegrats, varför det nuvarande byggnadsbehovet vore avsevärt större än det av styrelsen på sin tid redovisade. Sålunda hade två nya utrymmeskrävande avdelningar till länsstyrelsen tillkommit, nämligen avdelningarna för folkbokföring och uppbörd, varjämte de övriga statliga institutionernas behov av lokaler ökat i en då icke förutsebar omfattning. Därtill komme, att sedan lantbruksingenjörorganisationen förstatlignats, kontorslokaler även måste beredas åt lantbruksingenjören. Detta hade tvingat till en betydande utvidgning av lokalprogrammet. Därigenom komme även kostnaderna att väsentligt ökas, och på grundval av de av länsarkitektkontoret upprättade ritningarna hade byggnadsstyrelsen beräknat medelsbehovet till 1 300 000 kronor, varför 600 000 kronor skulle behöva anvisas av innevarande års riksdag.

På grund av de ökade arbetsuppgifter, som under senaste tiden tillkommit och de närmaste åren väntas uppkomma för de till Kristianstad förlagda statliga myndigheterna, torde ramen för den år 1945 beslutade om- och tillbyggnaden av länsresidenset i Kristianstad nu böra vidgas. Nya utrymmen erfordras sålunda för länsstyrelsens folkbokförings- och uppbördsavdelningar. Jag finner därför det redan i princip godkända förslaget till om- och tillbyggnad av länsresidenset böra tagas under omprövning.

Mot byggnadsstyrelsens beräkning av det ytterligare anslagsbehovet, 600 000 kronor, har jag ej något att anmärka. Jag tillstyrker, att detta belopp äskas för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles taga ställning till byggnadsföretagets slutliga utformning.

11. Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1944: 281 (bil. 12, punkten 24) därom framlagda förslag uppförde riksdagen å allmän beredskapsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 ett anslag av 850 000 kronor till Tillbyggnader till landsstatshuset i Malmö.

Sedan Kungl. Maj:t den 15 juli 1944 fastställt nämnda beredskapsstat att lända till omedelbar efter rättelse såsom allmän förskottsstat II, uppdrog Kungl. Maj:t den 30 december 1944 åt byggnadsstyrelsen att låta utföra tillbyggnaderna samt ställde förenämnda anslag till styrelsens förfogande.

Genom beslut den 3 augusti 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med länsstyrelsen låta för en kostnad av högst 525 000 kronor utföra ytterligare tillbyggnader till landsstatshuset i Malmö.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1945: 334 (bil. 15, punkten 4) därom framlagda förslag anvisade riksdagen till Ytterligare tillbyggnader till landsstatshuset i Malmö å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 525 000 kronor.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 anmäler *byggnadsstyrelsen*, att tillbyggnaderna väntades vara färdigställda omkring den 1 augusti 1946. Genom denna utbyggnad torde, såvitt nu kunde bedömas, länsstyrelsens lokalbehov för en avsevärd tid framåt bli tillgodosedda, och ytterligare åtgärder vore därför icke för närvarande påkallade.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till redan beslutade åtgärder torde länsstyrelsens i Malmöhus län lokalfråga inom kort vara tills vidare tillfredsställande löst.

12. Länsstyrelsen i Hallands län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1942 års statsverksproposition (kapitalbudgeten: bil. 4, punkten 49) därom framlagda förslag anvisade riksdagen till Nytt landsstatshus i Halmstad för budgetåret 1942/43 ett reservationsanslag av 395 000 kronor.

Till samma ändamål anvisades för budgetåret 1943/44 ett investeringsanslag av 110 000 kronor (1943 års statsverksproposition: bil. 4, punkten 56).

Vidare torde här få erinras om att Kungl. Maj:t den 6 augusti 1943 anbefalldes byggnadsstyrelsen att av medel, anvisade å staten för statens allmänna fastighetsfond för en kostnad av högst 12 000 kronor iordningställa lokaler inom Halmstads slott åt vägförvaltningen i Hallands län.

Vad först angår vägförvaltningens lokaler i slottet har *byggnadsstyrelsen* i skrivelse den 29 januari 1946 meddelat, att vägförvaltningen i slottets östra flygel disponerade halva bottenvåningen, inrymmande förråd, kapprum och toaletter, hela våningen 1 trappa upp, omfattande 4 arbetsrum, samt i vindsvåningen 2 rum jämte vindsutrymmen. Därutöver förfogade förvaltningen över 5 arbetsrum i södra flygeln samt 3 rum i norra flygeln, vilka senare utrymmen dock saknade inomhusförbindelse med förvaltningens övriga lokaler.

Byggnadsstyrelsen framhåller, att de för vägförvaltningen iordningställda lokalerna visat sig vara otillräckliga, samt hemställer därför, att till ombyggnadsarbeten inom Halmstads slott för beredande av ökade lokaler för vägförvaltningen i Halmstad måtte för budgetåret 1946/47 anvisas ett investe-

ringsanslag av 54 000 kronor. Styrelsen meddelar i samband härmed, att länsarkitekten Bengt Östnäs i Halmstad framlagt förslag till ombyggnad och inredning för vägförvaltningens räkning av huvudsakligen slottets östra och norra flyglar samt i mindre utsträckning även av södra flygeln. Ritningar och arbetsbeskrivningar häröver hade utarbetats och vore bilagda styrelsens skrivelse.

Av de för ombyggnad avsedda lokalerna hade, anför styrelsen, halva bottenvåningen och hela våningen 1 trappa upp i norra flygeln sedan några år tillbaka varit uthyrda till landsfiskaler, häradsskrivare och kristidsstyrelsen i länet. Kristidsstyrelsens lokaler, vilka för närvarande disponerades av länsstyrelsen, skulle emellertid utrymmas, så snart en planerad tillbyggnad av landsstatshuset avslutats.

Enligt länsarkitektens förslag skulle i huvudsak hela bottenvåningen i östra flygeln samt halva bottenvåningen och halva våningen en trappa upp i norra flygeln iordningställas för vägförvaltningens räkning. Ett rum i södra flygeln skulle dessutom uppdelas i två. Genom dessa åtgärder skulle förvaltningen tillföras ytterligare nio arbetsrum samt erhålla förbättrade utrymmen för förråd och toaletter m. m. Vidare avsåges att upptaga en ny innertrappa i östra flygeln samt att anordna inomhusförbindelse mellan de olika lokalerna.

I fråga om arbetets utförande framhåller byggnadsstyrelsen, att detta lämpligen kunde uppdelas i två etapper, därvid i första hand östra och södra flyglarna skulle iordningställas. Därefter, sedan landsstatshusets tillbyggnad slutförts och länsstyrelsen utrymt sina lokaler i norra flygeln, kunde inom denna flygel planerade arbeten utföras. Kostnaderna för dessa arbeten ha av byggnadsstyrelsen uppskattats till 50 000 kronor för första etappen och 4 000 kronor för andra etappen.

Byggnadsstyrelsen meddelar slutligen, att *riksantikvarieämbetet* den 18 januari 1946 avgivit yttrande i ärendet och därvid uttalat, att ämbetet för sin del icke hade något att erinra emot förslaget i fråga, vid vars upprättande hänsyn tagits till byggnadsverkets antikvariska och kulturhistoriska värde.

Beträffande länsstyrelsens lokaler i övrigt har *byggnadsstyrelsen* i sin skrivelse den 22 februari 1946 erinrat, att det nya landsstatshuset uppförts åren 1942 och 1943 i enlighet med civila byggnadsutredningens anvisningar, vilka inneburit ytterligt starkt beskurna rumsstorlekar samt förbud mot några som helst reservutrymmen. Byggnaden hade på grund härav redan från början visat sig otillräcklig och ytterligare lokaler måste därför snarast möjligt anskaffas.

Beträffande möjligheterna att tillgodose lokalbehovet anför byggnadsstyrelsen i huvudsak följande.

Vid landsstatshusets planläggning förutsattes att en blivande tillbyggnad skulle kunna ske mot öster å den kronan tillhöriga, framför stadens kyrka belägna marken. Stadsplanen är utformad i enlighet härmed. Då förslag till sådan bebyggelse nu skulle planeras, framhöllos emellertid från stadens sida

starka betänkligheter däremot, då det ansågs, att kyrkan därigenom skulle komma att skymmas till förfång för stadsbilden. För att undvika detta erbjöd sig staden att förvärva och till kronan överlåta vissa väster om landsstatshuset i kvarteret S:t Nicolaus belägna tomter i utbyte mot den kronan tillhöriga marken öster om landsstatshuset. Dessa förhandlingar resulterade i en skrivelse den 24 september 1945 från drätselkammaren, varmed överlämnades en promemoria, innefattande drätselkammarens erbjudande beträffande markbytet. Med hänsyn till föreliggande omständigheter har byggnadsstyrelsen ansett sig böra, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, antaga drätselkammarens erbjudande, ehuru detta ur vissa synpunkter måste anses vara mindre fördelaktigt för kronan. Stadsfullmäktige hava emellertid ännu icke tagit slutlig ställning i frågan. Då tomfrågan alltså ännu icke är definitivt löst, är styrelsen icke nu i tillfälle att framlägga förslag rörande den behövliga nybyggnaden.

Styrelsen vill emellertid nämna, att de fortsatta undersökningar rörande lämpligt läge för nybyggnaden, som styrelsen vidtagit med anledning av vad i frågan förekommit, hava givit vid handen, att en lämplig förläggning skulle kunna erbjudas på den intill slottet belägna fängelsetomten, om denna kunde bliva för ändamålet tillgänglig genom nedläggande av det nuvarande fängelset. Underhandlingar härom pågå med fängvårdsstyrelsen.

Behovet av en nybyggnad vore, framhåller styrelsen, under alla förhållanden trängande. Sedan närmare klarhet vunnits i tomfrågan, borde ritningsförslag föreligga slutligt utarbetat i så god tid, att arbetena omedelbart kunde påbörjas, efter det riksdagen fattat beslut i frågan. Byggnadsstyrelsen hade därför hos arbetsmarknadskommissionen hemställt, att nybyggnad för länsstyrelsen måtte upptagas å det förslag till investeringsreserv för budgetåret 1946/47, som skulle föreläggas 1946 års riksdag. Styrelsen hade därvid beräknat kostnaderna för byggnaden till 850 000 kronor.

Departements-
chefen.

Vägförvaltningen i Hallands län är trångbodd och i behov av ökade utrymmen för att rationellt kunna bedriva sitt arbete. Jämväl den ökade arbetsbörda, som till följd av den stegrade landsvägstrafiken kan förväntas, torde medföra krav på större lokaliteter. Det torde därför vara erforderligt att åtgärder vidtagas för att tillgodose förvaltningens behov i detta hänseende. Det av länsarkitekten framlagda förslaget synes mig ägnat att väl lösa problemet. Emot den beräknade kostnaden härför har jag ingen erinran att göra. Jag vill därför förorda, att förvaltningens lokalfråga ordnas på sätt länsarkitekten föreslagit, samt tillstyrker, att anslag för ändamålet äskas med 54 000 kronor. Beloppet synes böra i sin helhet omedelbart avskrivas. Frågan härom torde framdeles få anmälas av chefen för finansdepartementet.

Frågan om anslag till uppförandet av en nybyggnad för länsstyrelsen torde framdeles få anmälas i samband med arbetsmarknadskommissionens förslag till investeringsreserv för budgetåret 1946/47.

13. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län.

Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen 1941: 2 (bil. 17, punkten 32) framlagt förslag anvisade 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för

budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag (B) av 850 000 kronor till Nybyggnad för länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Genom beslut den 9 januari 1942 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att med anlåtande av anslaget låta för en kostnad av högst 695 000 kronor uppföra tillbyggnaden. Denna omfång blev därvid i besparingssyfte begränsat på sådant sätt, att endast de vid tidpunkten för byggnadsarbetets igångsättande aktuella behoven tillgodosågos.

Med bifall till propositionen 1945:205 anvisade riksdagen (skrivelse nr 213) till Tillbyggnad av landsstatshuset i Göteborg för budgetåret 1945/46 ett investeringsanslag av 645 000 kronor.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 anför *byggnadsstyrelsen*, att sedan den nu pågående andra etappen för landsstatshusets utbyggnad avslutats, bleve länsstyrelsens mest trängande lokalbehov tillgodosedda för den närmaste tiden. En fullt tillfredsställande lokalisering av samtliga civila förvaltningsmyndigheter i staden hade emellertid därmed icke vunnits. Någon reserv för tillgodoseende av i en framtid uppkommande behov av ökat utrymme för länsstyrelsen erhöles sålunda icke, och ej heller hade lokaler kunnat beredas för vissa smärre, länsstyrelsen närstående institutioner såsom länsarkitektkontoret samt fartygs- och yrkesinspektionerna. De nuvarande tomtområdena vore genom den senaste utbyggnaden till det yttersta utnyttjade, varför det vore önskvärt, att staten i god tid tillförsäkrade sig lämpligt belägen mark för att möjliggöra ett fortsatt utbyggande, vilket med hänsyn till såväl redan förefintliga som nu förutsebara lokalbehov torde bliva ofrånkomligt. Byggnadsstyrelsen hade igångsatt undersökningar i sådant syfte och komme att i sinom tid framlägga förslag därom.

I enlighet med vad byggnadsstyrelsen anfört finner jag det önskvärt, att utredning verkställes rörande tillgodoseendet på längre sikt av länsstyrelsens jämte densamma närstående statsinstitutioners tomt- och lokalbehov samt att med anledning därav underhandlingar inledas med vederbörande rörande förvärv av erforderlig tomtmark. *Departements-
chefen.*

14. Länsstyrelsen i Älvsborgs län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (propositionen 1945:334, bilaga 15, punkterna 5 och 6) har riksdagen dels till Nybyggnad för lantmäterikontor och vattendomstol i Vänersborg, dels ock till Nybyggnad för länsstyrelsen i Älvsborgs län å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisat investeringsanslag av respektive 365 000 kronor och 385 000 kronor.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* erinrat om att under senare år åtgärder vidtagits till förbättrande av lokalförhållandena för länsstyrelsen i Vänersborg, närmast genom uppförande av två flygelbyggnader invid länsresidenset, av vilka den ena helt tagits i anspråk av länsstyrelsen medan den andra disponerades av vägförvaltningen och läns-

arkitektkontoret. På grund av de ökade lokalbehov, som uppstått sedan dessa byggnader färdigställt, vore emellertid länsstyrelsens lokaler numera otillräckliga. Genom byggnadsstyrelsens försorg skulle, så snart byggnadstillstånd erhållits, enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 november 1945 med anlitande av förenämnda för budgetåret 1945/46 anvisade anslag uppföras två byggnader å den av kronan från staden genom ett av Kungl. Maj:t den 28 maj 1943 godkänt avtal förvärvade norra delen av tomten nr 1 i kvarteret Palmen. Den ena av dessa byggnader skulle inrymma lokaler för vatten-domstolen och lantmäterikontoret och den andra för vägförvaltningen och länsarkitektkontoret. Genom den senare byggnadens uppförande frigjordes således utrymme inom den ena av flyglarna vid residenset och ställdes till länsstyrelsens disposition. Härigenom hade förevarande lokalfrågor tills vidare erhållit en godtagbar lösning. För tillgodoseende av det ytterligare utvidgningsbehov, som kunde förväntas inom en ej alltför avlägsen framtid, syntes det emellertid lämpligt, att kronan redan nu försäkrade sig om den återstående delen av tomten nr 1 i kvarteret Palmen, vilken tomtdel kronan enligt nyssnämnda avtal ägde förvärva mot ett vederlag av 20 000 kronor och på de villkor i övrigt, varom överenskommelse kunde träffas mellan kronan och staden. För detta ändamål hade staden i avtalet förbundit sig att under en tid av 5 år från den dag, då kronan underskrivit avtalet, vilket skedde den 2 juni 1943, icke sälja eller på annat sätt avyttra området till annan än kronan. Efter förloppet av de fem åren finge staden ej avyttra området utan att först hembjuda detsamma till kronan, som därefter utan oskäligt dröjsmål skulle lämna staden besked, huruvida kronan ville köpa fastigheten. För närvarande vore det följaktligen lämpligast, att med staden träffades avtal om sistnämnda ytterligare markförvärv inom kvarteret Palmen. Byggnadsstyrelsen hade för avsikt att härom med staden inleda förhandlingar och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag.

Styrelsen hemställer, att till ifrågavarande markförvärv måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 20 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Enligt ett den 1 april 1943 upprättat avtal mellan kronan och Vänersborgs stad har staten förvärvat norra delen av tomten nr 1 i kvarteret Palmen i Vänersborg, varjämte kronan erhållit rätt att förvärva återstående del av nämnda tomt mot ett vederlag av 20 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att möjlighet hålles öppen till ytterligare utbyggnader för länsstyrelsen i Älvsborgs län får jag tillstyrka, att nämnda avtal nu fullföljes. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, under förutsättning att uppgörelse kan träffas med staden om villkoren i övrigt för förvärvet, godkänna blivande avtal mellan parterna. För förvärvets genomförande erfordras ett anslag av 20 000 kronor.

15. Länsstyrelsen i Skaraborgs län.

1945 års höstriksdag har, med bifall till propositionen nr 334, å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 under statens allmänna fastig-

hetsfond till Nybyggnad för länsstyrelsen i Skaraborgs län anvisat ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Genom beslut den 30 november 1945 har Kungl. Maj:t dels bemyndigat byggnadsstyrelsen att med Mariestads stad träffa avtal om markbyte i huvudsaklig överensstämmelse med ett i statsrådsprotokollet för den 19 oktober 1945 återgivet avtalsförslag, dels ock uppdragit åt styrelsen att, under förutsättning att avtalet slötes, i samråd med vederbörande myndigheter och med beaktande av vad i nämnda statsrådsprotokoll anförts upprätta ritningar till nybyggnad för länsstyrelsen.

I sin förenämnda skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* anfört, att styrelsen å kronans vägnar med staden träffat avtal, enligt vilket ett staden tillhörigt, mellan Komministergatan, Hamngatan, Fisktorget och Tidans beläget område skulle överlätas till kronan i utbyte mot landsstatshusets nuvarande tomt, varvid staden skulle lösa landsstatshuset med en summa av 150 000 kronor vid tillträdet, som skulle ske senast den 1 januari 1949. Styrelsen hade för avsikt att framdeles till Kungl. Maj:t inkomma med huvudritningar till nybyggnaden för länsstyrelsen. Byggnadsföretaget hade beräknats draga en kostnad av 1 400 000 kronor, varför utöver redan anvisade 500 000 kronor erfordrades 900 000 kronor, därunder 400 000 kronor för nästa budgetår.

För nästa budgetår erfordras för fortsatta arbeten å den av 1945 års riksdag beslutade nybyggnaden för länsstyrelsen i Skaraborgs län ett anslag av 400 000 kronor. Jag tillstyrker, att nämnda belopp äskas av riksdagen.

*Departements-
chefen.*

16. Länsstyrelsen i Värmlands län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1944:41 därom framlagda förslag har riksdagen till Nybyggnad för vägförvaltningen m. m. i Värmlands län å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1944/45 anvisat ett investeringsanslag av 340 000 kronor. Byggnaden avsågs för vägförvaltningen, länsarkitektkontoret och egnahemsnämnden i länet.

Sedermere har riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1944:288 (bil. 11, punkten 4) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisat ytterligare ett investeringsanslag av 25 000 kronor för att bereda ett utrymmestillskott av sex rum till den projekterade ämbetsbyggnaden.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* beträffande frågan om nybyggnad för länsstyrelsen i Värmlands län anfört följande.

För länsstyrelsen och denna närstående institutioner hava lokalsvårigheterna sedan lång tid tillbaka varit starkt kännbara, och byggnadsstyrelsen har i samråd med länsstyrelsen vidtagit ingående utredningar rörande lämpligaste sättet att åvägabringa förbättrade förhållanden. Såsom en första etapp i arbetet på frågans lösning är enligt Kungl. Maj:ts uppdrag den 1 december 1944 inom kvarteret Mätaren invid lantmäterikontorsbyggnaden en särskild nybyggnad under uppförande, som från början var avsedd att inrymma lokaler för egnahemsnämnden, vägförvaltningen och länsarkitektkontoret. Det har emellertid redan visat sig, att byggnaden kommer att bliva för liten för

att tillgodose samtliga dessa ändamål, varför numera endast vägförvaltningen och länsarkitektkontoret kunna tänkas bliva inrymda i densamma. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida har dessutom framhållits, att man måste räkna med en sådan ansvällning av vägförvaltningen, att denna inom en nära framtid måste taga jämväl det tills vidare för länsarkitektkontoret beräknade utrymmet i anspråk. Under sådana förhållanden har länsstyrelsen icke, som avsetts, kunnat beredas utvidgning genom att övertaga egnahemsnämndens nuvarande lokaler, varjämte det kan bliva erforderligt att skaffa lokaler åt länsarkitektkontoret på annat håll, därest vägförvaltningen ensam måste disponera byggnaden i kvarteret Mätaren.

I fortsättningen anför byggnadsstyrelsen, att de utredningar, som verkställets rörande möjligheterna att uppföra en tillbyggnad till det nuvarande länsresidenset, givit till resultat, att därigenom en fullgod lösning icke för en rimlig kostnad kunde erhållas. Styrelsen hade därför efter samråd med länsstyrelsen kommit till den uppfattningen, att den enda utväg, som både vore ekonomiskt fördelaktig och samtidigt kunde lämna möjligheter för en framtida utvidgning, vore att på en för ändamålet lämplig tomt uppföra en större statlig nybyggnad.

Med anledning härav hade byggnadsstyrelsen å kronans vägnar och under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande med Karlstadsortens mejeriförening u. p. a. träffat ett vid styrelsens skrivelse fogat avtal angående förvärv för kronans räkning av de föreningen tillhöriga tomterna nr 3 och 4 i kvarteret Bryggaren samt stadsägan nr 1459 invid samma kvarter, allt med en sammanlagd areal av omkring 7 500 m² och för en köpeskilling av 373 000 kronor, motsvarande ett markpris av omkring 50 kronor per m². Styrelsen funne den begärda köpeskillingen skälig och markområdet, beläget omedelbart invid de två statliga förvaltningsbyggnaderna i kvarteret Mätaren, väl lämpat för ändamålet.

Härjämte hade styrelsen under förutsättning av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges godkännande med staden träffat avtal om överlämnande till staden av vissa delar av de nyförvärvade områdena i kvarteret Bryggaren och stadsägan 1459 för genomförande av ändrad stadsplan i utbyte mot den staden tillhöriga stadsägan 1458, vilka markområden funnes angivna å en vid skrivelsen fogad karta.

Byggnadsstyrelsen meddelar vidare, att styrelsen efter samråd med länsstyrelsen funnit den bästa lösningen av länsstyrelsens lokalfråga vara, att å den nu av kronan förvärvade marken uppfördes en nybyggnad för landskontoret, varvid landskansliets olika avdelningar skulle kunna sammanföras inom residenset.

Kostnaderna för den ifrågasatta nybyggnaden samt erforderliga ombyggnadsarbeten inom residenset hade av byggnadsstyrelsen, med ledning av beräknade kostnader för jämförliga nybyggnader för andra länsstyrelser, uppskattats till 750 000 kronor. Styrelsen förklarar sig slutligen hava för avsikt att framdeles till Kungl. Maj:t inkomma med fullständigt förslag i ärendet.

Styrelsen hemställer i anslutning till vad sålunda anförts, att Kungl. Maj:t måtte godkänna det ifrågavarande tombytesavtalet samt att för nästa bud-

getår måtte anvisas dels 373 000 kronor för genomförande av markbytet dels ock 250 000 kronor till påbörjande av en nybyggnad för länsstyrelsen.

För länsstyrelsen i Värmlands län hava lokalsvårigheterna hittills icke kunnat effektivt avhjälpas. Den byggnad, vartill medel anvisats av 1944 års riksdag och vilken avsåg att tillgodose de nya utrymmesbehoven för egnahemsnämnden, vägförvaltningen och länsarkitektkontoret i länet, har numera, såsom byggnadsstyrelsen anfört, visat sig förslå endast för den starkt expanderande vägförvaltningen samt för länsarkitektkontoret. I en nära framtid kunna även länsarkitektkontorets lokaler komma att visa sig erforderliga för vägförvaltningen.

*Departements-
chefen.*

Då utrymme icke kan beredas länsstyrelsen genom övertagande av egnahemsnämndens lokaler, har fråga uppstått om uppförande av antingen en tillbyggnad till länsstyrelsens nuvarande ämbetsbyggnad eller ytterligare en nybyggnad för länsstyrelsens och vissa densamma närstående statsinstitutioners behov.

Efter att hava tagit del av byggnadsstyrelsens utredning i ärendet anser jag mig böra förorda, att lokalbehovet löses på längre sikt genom uppförande av en nybyggnad på en för ändamålet inköpt tomt. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut om nybyggnadens utformning. Anslagsbehovet för nästa budgetår för markförvärvet och påbörjande av nybyggnaden uppgår till sammanlagt (373 000 + 250 000) 623 000 kronor. Jag tillstyrker, att medel i angiven omfattning äskas av riksdagen.

17. Länsstyrelsen i Örebro län.

Efter framställning av Kungl. Maj:t i propositionen 1943:106 anvisade riksdagen till Lantmäterikontorsbyggnad i Örebro ett investeringsanslag av 250 000 kronor. Sagda byggnad avsågs för såväl lantmäterikontoret som den nya vägförvaltningen i Örebro län. Sedermera anvisade riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen 1943:344 (bil. 13, punkten 6) därom framlagda förslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1943/44 å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond ett ytterligare investeringsanslag av 25 000 kronor, avseende en viss utökning av byggnaden i fråga.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* anfört, att genom lantmäterikontorets utflyttning från slottet till den för kontoret och vägförvaltningen avsedda nybyggnaden länsstyrelsen nyligen erhållit ett visst utrymmestillskott. Detta vore emellertid icke tillräckligt, men då inom en nära framtid ytterligare utrymmen inom slottet syntes kunna beredas i samband med att Örebro läns museum, som även vore inrymt i slottet, avflyttade till egen byggnad, behövde ytterligare åtgärder för närvarande icke vidtagas. Frågan om fortsatt nybyggnad i anslutning till den nyligen färdigställda byggnaden för lantmäterikontoret och vägförvaltningen kunde dock snart bli aktuell med hänsyn till den senare institutionens växande arbetsuppgifter.

Departements-
chefen.

Lokalbehovet för länsstyrelsen i Örebro län torde kunna tillgodoses under den närmaste framtiden utan särskilda nybyggnadsarbeten. Jag har följaktligen för närvarande icke något anslagsbehov att anmäla i detta sammanhang.

18. Länsstyrelsen i Västmanlands län.

I skrivelse den 21 augusti 1945 har *byggnadsstyrelsen* hemställt, att ett anslag av 25 000 kronor måtte anvisas för anordnande av personhiss inom södra delen av Västerås slott.

Byggnadsstyrelsen meddelar, att styrelsen efter framställning av länsstyrelsen i Västmanlands län genom vederbörande länsarkitektkontor låtit undersöka möjligheten att anordna hiss inom södra delen av slottet, varest länsstyrelsens lokaler vore belägna i tre våningar och däröver landshövdingebostadens köksavdelning. Trappförbindelsen vore nämligen synnerligen obekvämlig och livligt trafikerad, varjämte våningshöjderna vore stora. Länsarkitektkontoret hade utarbetat två alternativa förslag, av vilka alternativ I avsåg en hiss förlagd inom ett befintligt schakt i trappans mitt och alternativ II anordnande av ett helt och hållet nytt hiss-schakt på sidan om trapphuset. Kostnaderna beräknade byggnadsstyrelsen för alternativ I till 25 000 kronor och för alternativ II till 33 000 kronor. I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 6 juni 1945 hade länsstyrelsen framhållit vissa olägenheter, som vore förenade med alternativ II, samt förordat utförande av alternativ I. Byggnadsstyrelsen hade i ärendet inhämtat riksantikvarieämbetets yttrande. Ämbetet förklarade sig finna alternativ II, enligt vilket hissen skulle anordnas vid sidan om trapphuset, vara att föredraga ur den synpunkten, att det vackra trapphuset därigenom bevarades intakt. Ämbetet ville dock icke motsätta sig utförande av alternativ I, därest detta skulle ställa sig fördelaktigare ur andra synpunkter.

Byggnadsstyrelsen säger sig för egen del ha funnit alternativ I vara att föredraga med hänsyn till att det innebure lägre kostnad och icke medförde ingrepp i länsstyrelsens tjänsterum, ehuru alternativ II ur kulturhistorisk och estetisk synpunkt vore gynnsammare.

I sin förenämnda skrivelse den 22 februari 1946 har byggnadsstyrelsen anfört, att en av 1944 års riksdag beslutad tillbyggnad till landsstatshuset i Västerås nu vore i det närmaste färdigställd. Enligt de ursprungliga planerna skulle i tillbyggnaden beredas plats för vissa delar av länsstyrelsen samt vägförvaltningen. På grund av de beslutade utökningarna av länsstyrelsen hade denna dispositionsplan ändrats på så sätt att vägförvaltningen avsåges skola kvarbliva i de för densamma förhyrda lokalerna i fastigheten kvarteret Manfred nr 6, Mungatan 20, vilka tills vidare kunde användas för ändamålet och på skäligen villkor förhyras. På så sätt hade det varit möjligt att bereda lokaler åt folkbokförings- och uppbördsavdelningarna vid länsstyrelsen, varför byggnadsstyrelsen ansåge, att med ytterligare tillbyggnadsåtgärder tills vidare kunde anstå. Dock gällde även här, att en utvidgning av vägförvaltningen snart kunde aktualisera frågan om nybyggnad.

Liksom byggnadsstyrelsen finner jag det ändamålsenligt, att en person-^{Departements-}hiss anordnas inom södra delen av Västerås slott. Det synes även lämpligt, att hisschefen.anläggningen anordnas inom ett befintligt schakt i södra trapphuset, alltså i överensstämmelse med det av styrelsen såsom alternativ I betecknade förslaget. Jag tillstyrker, att ett anslag av 25 000 kronor äskas av riksdagen för nästa budgetår. Beloppet synes böra i sin helhet omedelbart avskrivast. Frågan härom torde framdeles få anmälas av chefen för finansdepartementet.

Vad byggnadsstyrelsen anfört i sin skrivelse den 22 februari 1946 föranleder icke något särskilt uttalande från min sida.

19. Länsstyrelsen i Kopparbergs län.

Sedan riksdagen med bifall till propositionen 1945:195 till Tillbyggnad av landsstatshuset i Falun m. m. för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 950 000 kronor, har Kungl. Maj:t godkänt ett av byggnadsstyrelsen å kronans vägnar undertecknat köpekontrakt, varigenom kronan för en köpeskilling av 120 000 kronor förvärvat tomten nr 10 i kvarteret Kansliet, samt uppdragit åt styrelsen att upprätta ritningar till nämnda tillbyggnad m. m.

I skrivelsen den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* anfört, att arbetet med upprättande av ritningar till tillbyggnaden för länsstyrelsens räkning påginge. Genom uppförandet av denna byggnad bleve länsstyrelsens mest aktuella och kännbara lokalbehov avhjälpta. Någon lokalreserv erhöles emellertid icke, och för vissa till Falun förlagda statsinstitutioner kunde lokaler alltjämt icke anvisas inom någon kronan tillhörig byggnad. Då ytterligare bebyggelse av landsstatshustomten även i dess nu utökade skick icke lämpligen borde ifrågakomma, hade byggnadsstyrelsen inlett underhandlingar rörande inköp av vissa tomter i närheten av landsstatshuset. Dessa underhandlingar hade ännu icke lett till resultat. Styrelsen komme emellertid framdeles att för Kungl. Maj:t framlägga förslag i ärendet.

I fortsättningen anför styrelsen, att vid den beräkning av medelsbehovet för tillbyggnaden till landsstatshuset i Falun, som legat till grund för anvisande av anslaget å 950 000 kronor, hade avsetts att befintliga rörledningssystem för värme, vatten och avlopp inom det nuvarande landsstatshuset skulle bibehållas. Dessa vore visserligen gamla och i dåligt skick, men med hänsyn till då rådande materialsvårigheter hade det ansetts nödvändigt att bibehålla dem något år framåt.

Då emellertid utsikterna i sistnämnda avseende under innevarande år väsentligt förbättrats och de noggrannare beräkningar, som gjorts i och för utbyggnaden, givit vid handen, att ledningssystemen på grund av sin ålder icke väl skulle ansluta sig till en ändamålsenlig nyanläggning, ansåge styrelsen det ur ekonomisk synpunkt fördelaktigare att nu utföra omläggningen av nuvarande rörledningssystem samt att genomföra utbyte av befintliga värmepannor. Kostnaderna härför skulle utgöra 125 000 kronor.

Om anvisande av detta belopp gör byggnadsstyrelsen framställning.

Departements-
chefen.

Jag har icke något att erinra mot att, på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit, i samband med tillbyggnaden av landsstatshuset i Falun även verkställas omläggning av nuvarande rörledningssystem och utbyte av befintliga värmepannor samt att för ändamålet anvisas ett anslag av 125 000 kronor.

20. Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* anfört, att sedan Kungl. Maj:t den 4 maj 1944 anbefallt styrelsen att verkställa detaljplanering av de i investeringsutredningens betänkande (SOU 1944: 12—13) såsom investeringsreserv upptagna företagen, bland vilka inginge nybyggnad för vägförvaltningen och lantmäterikontoret m. m. i Gävleborgs län, hade länsarkitektkontoret på styrelsens uppdrag utarbetat vid styrelsens skrivelse fogat förslag till nybyggnader för länsstyrelsen i Gävle å den kronan tillhöriga, för närvarande av fångvårdsstyrelsen disponerade tomten nr 4 i kvarteret Tullstuvan, vilken efter företagen utredning befunnits vara den lämpligaste platsen för byggnaderna i fråga. Undersökningar hade gjorts rörande möjligheten att för ändamålet förvärva det staden tillhöriga, landsstatshuset angränsande kvarteret Lyktan, men detta område hade visat sig icke vara tillräckligt rymligt för att på ett lämpligt sätt kunna bebyggas.

I det förevarande förslaget hade byggnaderna förlagts till fängelsetomtens obebyggda västra del. Den östra delen vore för närvarande upptagen av straffängelset, som ej bleve disponibelt för rivning förrän den planerade nya fångvårdsanstalten vid egendomen Brynäs utanför Gävle uppförts. För att erhålla en lämplig bebyggelse vore det även önskvärt, att tomten nr 4 utökades med vissa mindre, delvis bebyggda områden utanför tomtens västra gräns. Förhandlingar i denna fråga hade upptagits med drätselkammaren i Gävle.

Förslaget omfattade dels vissa ändringsarbeten inom det nuvarande landsstatshuset och dels uppförande i kvarteret Tullstuvan av två byggnader, den större belägen vid Södra Trädgårdsgatan och den mindre belägen vid den blivande Borgmästarplan. Härigenom beräknades lokaler kunna beredas för vägförvaltningen, landskontorets taxeringsavdelning, yrkesinspektionen, lantmäterikontoret, två distriktslantmätare och jägmästaren i Gästriklands revir. Det sålunda framlagda förslaget beräknades i genomförande kosta 1 550 000 kronor, varav 750 000 kronor erfordrades för nästa budgetår.

Om anvisande av sistnämnda belopp gör byggnadsstyrelsen framställning.

Departements-
chefen.

Det av länsarkitekten på byggnadsstyrelsens uppdrag utarbetade förslaget till lösande av länsstyrelsens i Gävle byggnadsfråga innebär, att genom vissa ändringsarbeten inom det nuvarande landsstatshuset samt uppförande av två nybyggnader å i huvudsak tomten nr 4 i kvarteret Tullstuvan lokaler skulle beredas för landskontorets taxeringsavdelning, vägförvaltningen, lantmäteri-

kontoret och ytterligare några myndigheter. Då förslaget synes mig ändamålsenligt, vill jag tillstyrka, att byggnadsfrågan löses efter dessa linjer.

Byggnadsstyrelsens beräkningar rörande kostnaderna för nybyggnaderna hava icke givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker att för nästa budgetår äskas 750 000 kronor till arbetenas påbörjande. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa huvudritningar för byggnadsföretaget.

21. Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* anfört, att styrelsen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 augusti 1944 verkställt utredningar rörande möjligheterna att utöka de för länsstyrelsen med flera statsinstitutioner i Härnösand avsedda lokalerna. Då det på ett tidigt stadium av utredningen visat sig, att den nuvarande landsstatshustomten icke medgäve fortsatt bebyggelse och att annan lämplig mark icke funnes i kronans ägo, hade byggnadsstyrelsen anmodat länsstyrelsen att förhandla med stadens vederbörande myndigheter angående förvärv av tomt för kronans räkning. Dessa förhandlingar hade lett till ett under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande träffat köpekontrakt mellan länsstyrelsen och Härnösands drätselkammare rörande förvärv för kronans räkning av visst område av stadsägan nr 221. Tomtområdet hade en areal av 3 417 m², och köpeskillingen, 85 425 kronor, motsvarade 25 kronor per m², vilket pris byggnadsstyrelsen funne skäligt. Tomtens läge mitt emot landsstatshustomten på andra sidan av Nybrogatan vore synnerligen lämpligt för det avsedda ändamålet.

På uppdrag av byggnadsstyrelsen hade länsarkitektkontoret uppgjort vid styrelsens skrivelse fogade ritningar till en byggnad å den till inköp föreslagna tomten, inrymmande vägförvaltningen, lantmäterikontor och länsarkitektkontor samt kostnadsberäknad till 1 500 000 kronor, varav 750 000 kronor erfordrades för nästa budgetår.

Genom att lantmäterikontoret erhöle nya lokaler skulle, fortsätter styrelsen, inom kontorets nuvarande byggnad frigöras motsvarande utrymmen, vilka huvudsakligen borde utnyttjas för att avhjälpa länsstyrelsens trångboddhet samt för att bereda plats åt uppboords- och folkbokföringsavdelningarna, varigenom den sistnämnda kunde utrymma de lokaler i länsarkivet, som avdelningen tillfälligtvis disponerade.

Byggnadsstyrelsen hemställer om anvisande av dels 85 425 kronor till gäldande av köpeskillingen för nyssnämnda tomtmark, dels ock 750 000 kronor för uppförande av den ifrågavarande byggnaden.

För länsstyrelsen i Härnösand föreligger ett starkt behov av utvidgade lokaler. Detta behov kan, såsom byggnadsstyrelsens utredning givit vid handen, icke lämpligen tillgodoses genom om- eller tillbyggnadsarbeten på den befintliga fastigheten. En lösning av lokalfrågan måste taga sikte på upp-

*Departements-
chefen.*

förande av en helt ny byggnad å en därför lämplig, för ändamålet inköpt tomt.

Det av byggnadsstyrelsen till inköp föreslagna området är väl beläget i förhållande till den nuvarande ämbetsbyggnaden, från vilken det skiljes endast av Nybrogatan. Med hänsyn härtill torde det begärda priset få anses förmånligt. Jag tillstyrker därför, att uppgörelse med markägaren, Härnösands stad, träffas på de av byggnadsstyrelsen föreslagna villkoren.

Det av länsarkitekten på styrelsens uppdrag utarbetade förslaget till nybyggnad å det till inköp föreslagna markområdet har icke givit mig anledning till erinran, vilket ej heller är fallet med styrelsens beräkningar rörande byggnadskostnaderna. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa huvudritningar för byggnadsföretaget.

Jag tillstyrker, att anslag till tomtförvärvet och påbörjande av nybyggnaden äskas med (85 425 + 750 000) avrundat 835 000 kronor.

22. Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (propositionen 1945: 334, bilaga 15, punkten 8) har riksdagen till Inköp av tomter för länsresidenset i Östersund å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisat ett investeringsanslag av 99 000 kronor. Enligt bemyndigande av Kungl. Maj:t den 30 november 1945 har byggnadsstyrelsen numera träffat avtal om förvärv för kronans räkning av ett område om ca 300 m² av tomten nr 5 i kvarteret Onkel Adam för 24 000 kronor och av tomten nr 6 i samma kvarter för 75 000 kronor.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* erinrat om att den ifrågavarande tomtmarken vore avsedd för tillbyggnader åt länsstyrelsen, som för närvarande hade sina lokaler inom det omedelbart söder om kvarteret Onkel Adam belägna kvarteret Residenset. Byggnadsstyrelsen hade låtit uppgöra vid styrelsens skrivelse fogad skissritning till de nyförvärvade tomternas bebyggande. Genom överbyggande av den mellan de båda kvarteren löpande Residensgränd skulle nybyggnaden och länsresidenset sättas i direkt förbindelse med varandra i våningen 1 trappa upp. Nybyggnaden skulle utformas på så sätt att utmed Residensgränd uppfördes en smalare huskropp, vilken för att i denna landsdel undvika åt norr belägna arbetsrum planerades med enkelsidig korridor och mot söder förlagda tjänsterum. Denna smalare långa skulle i sin västra ände ansluta till en utmed Strandgatan uppförd byggnadskropp, vilken planlagts med mittkorridor. Den smala byggnaden komme att förutom arkivlokaler innehålla lokaler för folkbokföringsavdelningen samt utrymmen, vilka, intill dess länsstyrelsen själv behövde dem, kunde disponeras för andra statliga ändamål. Byggnaden utmed Strandgatan komme att inrymma lokaler för taxeringsavdelningen och uppbördsavdelningen. Kostnaden för den sålunda föreslagna nybyggnaden hade av byggnadsstyrelsen beräknats till 700 000 kronor.

Den nu förvärvade tomtmarken, rörande vars bebyggande förslag sålunda framlagts, vore emellertid icke tillräcklig för att tillfredsställa länsstyrelsens framtida utvecklingsbehov. Med anledning härav hade underhandlingar förts angående förvärv för kronans räkning av tomterna nr 1 och 3 i kvarteret Onkel Adam, vilkas läge i förhållande till de tidigare av kronan inköpta tomterna framginge av en vid byggnadsstyrelsens skrivelse fogad karts-kiss. Dessa underhandlingar hade resulterat i ett anbud av ägarna att försälja tomten nr 1 för en summa av 57 000 kronor. Däremot hade överenskommelse icke kunnat träffas om förvärv av tomten nr 3. Styrelsen meddelar, att om det skulle visa sig omöjligt att komma till en uppgörelse angående sistnämnda tomt, hade styrelsen för avsikt att hemställa om expropriationsförfarande. Styrelsen hade gjort framställning till staden om att kvarteret genom stadsplaneändring skulle utläggas såsom område för allmän byggnad.

Styrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för inköp av tomten nr 1 i kvarteret Onkel Adam samt för uppförande av en nybyggnad för länsstyrelsen i Östersund anvisa investeringsanslag å respektive 57 000 kronor och 700 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit att å tomterna nr 5 och 6 i kvarteret Onkel Adam i Östersund för en kostnad av 700 000 kronor uppföres en ämbetsbyggnad, innehållande lokaler för i huvudsak länsstyrelsens folkbokförings-, taxerings- och uppbördsavdelningar. Jag vill tillstyrka, att länsstyrelsens byggnadsfråga löses i enlighet med det av byggnadsstyrelsen sålunda framlagda förslaget. Styrelsens beräkningar rörande kostnaderna för nybyggnaden hava icke givit mig anledning till erinran. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa huvudritningar för byggnadsföretaget. *Departements-
chefen.*

För att tillgodose länsstyrelsens framtida utvecklingsbehov torde, på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit, ytterligare tomtmark lämpligen böra förvärfvas i kvarteret Onkel Adam. Mot den för tomten nr 1 i kvarteret av ägaren fordrade köpeskillingen 57 000 kronor har jag icke funnit anledning till erinran. Frågan om förvärv av tomten nr 3 i kvarteret torde framdeles, efter framställning från styrelsen, få anmälas för Kungl. Maj:t.

23. Länsstyrelsen i Västerbottens län.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* beträffande länsstyrelsens i Västerbottens län byggnadsfråga anfört, att åtgärder erfordrades för att bereda lokaler åt ej blott länsstyrelsens nytillkomna avdelningar utan även dess ursprungliga delar, som sedan länge lidit av stor trångboddhet. Härutöver bleve erforderligt att anskaffa helt nya lokaler åt länets vägförvaltning, varjämte även andra institutioner borde beredas permanenta utrymmen inom kronans fastigheter. Utredningar hade givit vid handen, att plats för den omfattande nybyggnad, som bleve erforderlig, skulle kunna beredas inom den kronan tillhöriga Döbelns park, vilken direkt gränsade

till residenstomten. Emellertid utgjorde denna park av olika skäl en mycket värdefull tillgång för staden. Med anledning härav hade från stadens sida gjorts framställningar om att parken måtte undantagas från bebyggelse, något som även byggnadsstyrelsen för sin del funne i hög grad befogat. Styrelsen hade därför förhandlat med stadens representanter angående byte mellan kronan och staden av Döbelns park mot annat för kronans ändamål lämpligt område. Dessa underhandlingar hade resulterat i ett vid styrelsens skrivelse fogat, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges godkännande träffat bytesavtal, varigenom kronan mot överlåtande till staden av Döbelns park och erläggande av 25 000 kronor skulle förvärva äganderätten till det så kallade Nytorget.

Omförmälda avtal, vilket den 18 januari 1946 godkännts av stadsfullmäktige i Härnösand, torde i avtryck få fogas såsom bilaga till dagens statsrådsprotokoll (*Bilaga 2*).

Byggnadsstyrelsen meddelar vidare, att länsarkitektkontoret utarbetat förslag till nybyggnad. Förslaget innebure, att å Nytorget uppfördes en byggnad, bestående av två vinkelställda längor, avsedda att innehålla lokaler för landskansliet och landskontoret jämte arbetsförmedling och länsarkitektkontor. I samband härmed skulle i residenset beredas utrymme för vägförvaltningen samt vissa andra statliga institutioner.

Förslaget hade kostnadsberäknats till 1 900 000 kronor, och för byggnadsarbetena samt genomförandet av markavtalet skulle alltså erfordras sammanlagt 1 925 000 kronor, varav 1 025 000 kronor belöpte på budgetåret 1946/47.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att dels godkänna förevarande markbytesavtal, dels för genomförande av avtalet anvisa ett belopp av 25 000 kronor dels ock för uppförande av en ny ämbetsbyggnad för länsstyrelsen i Umeå anvisa ett anslag av 1 000 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Länsstyrelsen i Västerbottens län har sedan lång tid varit i stort behov av rumsutvidgning för de äldre avdelningarna. Vidare hava nya omfattande lokalbehov anmälts för länsstyrelsens på senare år tillkomna avdelningar och för vissa styrelsen närstående statsinstitutioner. Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att länsstyrelsens nybyggnadsfråga löses på längre sikt genom uppförande å det s. k. Nytorget — vilket för närvarande tillhör Umeå stad men skulle överlätas till kronan mot det att kronan till staden överläte den s. k. Döbelns park — av en omfattande nybyggnad, avsedd att innehålla lokaler för landskansliet och landskontoret jämte länsarkitektkontor och arbetsförmedling. I det nuvarande residenset skulle beredas utrymme åt vägförvaltningen och vissa andra statsinstitutioner.

Jag förordar att länsstyrelsens byggnadsfråga löses i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag. Kungl. Maj:t torde böra utverka bemyndigande av riksdagen att godkänna med Umeå stad träffat avtal om markbyte. För genomförande av markbytet samt påbörjande av den till 1 900 000 kronor kostnadsberäknade nya ämbetsbyggnaden erfordras för nästa budgetår ett anslag av 1 025 000 kronor. Jag tillstyrker, att nämnda belopp äskas av

riksdagen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan huvudritningar utarbetats, fastställa plan för byggnadsföretaget.

24. Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i 1944 års statsverksproposition (kapitalbudgeten, bil. 4, punkten 52) gjorda framställning anvisade riksdagen till Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Luleå för budgetåret 1944/45 ett investeringsanslag av 380 000 kronor. Sedermera har riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (propositionen 1944: 288) till samma ändamål å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1944/45 anvisat ett ytterligare investeringsanslag av 175 000 kronor. Sistnämnda anslag var avsett att möjliggöra en revision av planen för den tidigare beslutade om- och tillbyggnaden av landsstatshuset i enlighet med av riksdagen i skrivelse 1944: 448 uttalade önskemål om beredande åt länsstyrelsen av ett ytterligare tillskott av tjänstelokaler.

Genom beslut den 1 december 1944 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att i samråd med länsstyrelsen låta för en kostnad av högst 555 000 kronor utföra sagda om- och tillbyggnad i enlighet med det utvidgade byggnadsprogram som förutsatts i propositionen 1944: 288.

I sin skrivelse den 22 februari 1946 har *byggnadsstyrelsen* meddelat, att den med Kungl. Maj:ts beslut den 1 december 1944 avsedda tillbyggnaden till landsstatshuset i det närmaste färdigställt. Denna byggnad hade från början varit avsedd att bereda ytterligare utrymme åt länsstyrelsen och nya lokaler åt länsarkitektkontoret. Under byggnadstiden hade dock denna dispositionsplan måst förändras, i det att enda sättet att bereda lokaler åt den nyinrättade folkbokföringsavdelningen varit att för densamma taga i anspråk det för länsarkitektkontoret avsedda utrymmet. Detta medförde, att länsarkitektkontoret alltjämt måste kvarbliva inom förhyrda lokaler, trots att dessa vore både otillräckliga och olämpliga. För att möjliggöra folkbokföringsavdelningens inflyttande vid önskad tidpunkt hade för övrigt byggnadsarbetena på denna del av tillbyggnaden måst forceras, så att den kunde tagas i bruk innan byggnadsarbetena i övrigt avslutats. Inom det tillbyggda landsstatshuset skulle även kunna beredas erforderligt utrymme åt uppburdsavdelningen. Andra statliga lokalbehov, av vilka vägförvaltningens vore det mest framträdande, måste emellertid tillgodoses genom nybyggnad. Utrymme därför funnes på landsstatshusets tomt, och inom byggnadsstyrelsens utredningsbyrå hade uppgjorts ett vid styrelsens skrivelse fogat ritningsförslag. Detta innebure att på sidorna om uppfarten från Residensgatan till landsstatshuset skulle uppföras två flygelbyggnader, av vilka den södra vore avsedd att helt disponeras av vägförvaltningen och den norra skulle innehålla lokaler för länsarkitekten, vaktmästarbostad jämte visst reservutrymme.

Genom att vägförvaltningen på så sätt bereddes lokaler frigjordes den gamla så kallade södra residensflygeln, som hittills disponerats av vägförvaltningen. Dess lokaler kunde för en kostnad av 10 000 kronor iordning-

ställas på sådant sätt, att de kunde utnyttjas av bergmästaren, lantbruksingenjören med flera.

Kostnaderna för de här beskrivna åtgärderna beräknade byggnadsstyrelsen till 850 000 kronor.

Om anvisande av sagda belopp gör styrelsen framställning.

Departements-
chefen.

Behovet av ytterligare lokaler för länsstyrelsen i Luleå har närmast för-
anletts av de reformer på folkbokförings- och uppbördsväsendets område,
som beslutats efter prövningen av länsstyrelsens byggnadsfrågor år 1944.
Jämväl för det statliga vägväsendet har behovet av lokalutrymmen ökat.

Byggnadsstyrelsen föreslår, att dessa lokalfrågor lösas enligt ett nybygg-
nadsprogram, innebärande att två flyglar uppföras till landsstatshuset, var-
jämte vissa lokaler inom detta skulle ombyggas, allt för en kostnad av
850 000 kronor.

Jag finner mig böra förorda, att detta byggnadsprogram kommer till ut-
förande, samt tillstyrker, att för ändamålet äskas ett anslag av 850 000 kro-
nor för nästa budgetår.

Hemställan.

Under hänvisning till vad jag i det föregående anført hemställer jag, att
Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna dels ett mellan
byggnadsstyrelsen och Nyköpings stad den 12 och den 22
januari 1946 träffat avtal om visst markbyte, dels ock ett
mellan byggnadsstyrelsen och Umeå stad den 4 och den 9
januari 1946 träffat avtal om visst markbyte,

att bemyndiga Kungl. Maj:t att med Jönköpings stad träf-
fa avtal om markbyte mellan kronan och staden i huvud-
saklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna
grunder

samt att å kapitalbudgeten under Statens allmänna fastig-
hetsfond för budgetåret 1946/47 anvisa följande investerings-
anslag, nämligen till

<i>Omputsning av fasaderna på Uppsala slott</i>	kronor 150 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Söderman-</i> <i>lands län m. m.</i>	kronor 778 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Östergöt-</i> <i>lands län</i>	kronor 500 000;
<i>Om- och tillbyggnad av länsresidenset i</i> <i>Växjö</i>	kronor 225 000;
<i>Tillbyggnad av landsstatshuset i Kalmar</i>	kronor 425 000;
<i>Nybyggnad för länsstyrelsen i Gotlands</i> <i>län</i>	kronor 500 000;

Nybyggnad för länsstyrelsen i Blekinge län	kronor 600 000;
Om- och tillbyggnad av länsresidenset i Kristianstad	kronor 600 000;
Ombyggnads- och inredningsarbeten i Halmstads slott	kronor 54 000;
Förvärv av tomtmark i Vänersborg	kronor 20 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Skaraborgs län	kronor 400 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Värmlands län m. m.	kronor 623 000;
Anordnande av personhiss inom Väster- ås slott	kronor 25 000;
Omläggning av värmesystemet m. m. i landsstatshuset i Falun	kronor 125 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Gävleborgs län	kronor 750 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Västernorr- lands län m. m.	kronor 835 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Jämtlands län m. m.	kronor 757 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Västerbot- tens län m. m.	kronor 1 025 000;
Nybyggnad för länsstyrelsen i Norrbottens län	kronor 850 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Haverman.

Bilaga 1.

Mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Nyköpings stad, å andra sidan, har träffats följande

A v t a l.

1:o

Kronan överlåter till staden i nu befintligt skick all kronan tillhörig, under riksmarskalksämbe- tets vård och inseende stående mark tillhörande den s. k. Gripsholmstjappan, nämligen stadsågan nr 250 jämte tomten nr 1 i 99 kvarteret Ståthållaren å öster i Nyköpings stad.

2:o

Staden överlåter till kronan i nu befintligt skick tomten nr 4 i 26 kvarteret Borgaren å väster samt av allmänna platserna litt. v, n, och go, de delar, som tillsammans med ovannämnda tomt bildar ett område, begränsat med grön linje å en av länsarkitekten den 12 januari 1946 upprättad och här bifogad karta, jämte å nämnda område befintliga byggnader.

3:o

Parterna äro ense om företagande av sådan reglering inom 28 kvarteret Residenset å väster, att till kronan skall överlåtas den del av tomten nr 4 i samma kvarter, som å bilagda karta omramats med röd färg.

4:o

Från utgivande av gatumarksersättning och gatukostnadsbidrag friskrivs *dels* kronan för enligt detta avtal överlåten egendom, *dels ock* i vad avser nu gällande stadsplan nuvarande och blivande ägare av tomterna nr 2 i 99 kvarteret Ståthållaren och n:ris 2 och 3 i 100 kvarteret Gripsholm å öster för nämnda tomter.

5:o

Kronan erlägger den 1 augusti 1946 till staden som mellangift ett belopp av etthundrasjuttioåttatusen (178 000: —) kronor.

6:o

Tillträdet av enligt detta avtal överlåten egendom äger rum den 1 juli 1946.

Vardera kontrahenten garanterar, att av honom överlåten egendom icke besväräs av gravation.

7:o

Vardera kontrahenten uppbär all å tiden från och med tillträdesdagen belöpande avkastning från egendom, som av honom förvärvats genom detta avtal.

Skatter, onera och övriga avgifter för egendomen gäldas av överlåtaren i den mån de förfalla till betalning före tillträdesdagen och av förvärvaren i den mån de förfalla till betalning därefter.

8:o

Kontrahenterna förbinda sig att medverka till åstadkommandet snarast möjligt av de stadsplaneändringar, tomlindelningar m. m., som erfordras för detta avtals genomförande.

9:o

Vardera kontrahenten skall vidkännas kostnader för lagfart å den av honom förvärvade egendomen jämte härför erforderliga mättnings- och styckningsförrättningar.

10:o

Hava Nyköpings stadsfullmäktige icke före den 1 april 1946 genom beslut, som vinner laga kraft, eller Kungl. Maj:t före den 1 juli 1946 godkänt detta avtal, skall detsamma anses hava till alla delar förfallit.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade, av vilka kontrahenterna tagit var sitt.

Stockholm den 22 jan. 1946.

Nyköping den 12 jan. 1946.

För Kungl. Maj:t och kronan:

För Nyköpings stad:

Kungl. byggnadsstyrelsen

A. V. Wallnér

Henning Leo

Överlärare A. V. Wallnérs egenhändiga namnteckning bevittna:

Christian Lovén

namn

C. B. Björling

/B. Hasselrot

Riksmarskalksämberet

AXEL VANNERSTEN

/Wilhelm Tersmeden.

Bytesavtal.

Mellan Kungl. byggnadsstyrelsen för Kungl. Maj:ts och Kronans räkning och under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande, å ena, samt drätselkammaren i Umeå, under förbehåll av godkännande av stadsfullmäktige i staden genom beslut, som vinner laga kraft, å andra sidan, är följande bytesavtal träffat:

1. Staden överlåter med äganderätt till Kronan det så kallade Nytorget, vilket område begränsas av Östra Esplanaden, Kungsgatan, Östra Fängelsegatan och Storgatan.

2. Kronan överlåter med äganderätt till staden att av staden besvaras såsom park den del av stadsägan 679 (Döbelns park), vilken sträcker sig mellan Östra Kyrkogatan och en linje, som erhålles genom förlängning av Döbelnsgatans västra gräns ned till Östra Strandgatan.

3. Förutom överlämnandet av nämnda del av stadsägan 679 erlägger Kronan till staden en summa av 25 000 kronor.

Kronan befrias från eventuella anspråk på gatukostnadsbidrag och gatumarkersättning.

4. Kronan förbinder sig att i den av Kronan behållna delen av stadsägan 679 icke uppföra någon byggnad, som skulle kunna anses olämplig eller störande med hänsyn till omgivningarna.

5. De överlåtna områdena, som skola vara fria från in-teckningar, tillträdas den 1 juli 1946, och förbinda sig kontrahenterna att tillhandahålla nödiga åtkomsthandlingar ävensom gravationsbevis.

6. Onera och utskylder för de överlåtna områdena gäldas av överlåtaren i den mån de förfalla till betalning före tillträdesdagen och av förvärvaren i den mån de förfalla till betalning därefter.

7. Har avtalet icke blivit i vederbörlig ordning godkänt före den 1 augusti 1946, skall det anses till alla delar förfallet.

Härav äro två likalydande exemplar upprättade.

Umeå den 4 januari 1946.

Stockholm den 9 januari 1946.

För Drätselkammaren

För Kungl. Maj:t och Kronan

P. G. Lundgren

Dess byggnadsstyrelse

Harald Bengtsson

Henning Leo

Christian Lovén

Gustaf Lindholm.